

LUT
Lappeenranta
University of Technology

LUT School of Business and Management

Kauppätieteiden kandidaatintutkielma

Talousjohtaminen

**Konsernien koron vähennysoikeuden hyödyntäminen Suomen lainsäädännön
näkökulmasta**

07.01.2018

Tekijä: Mikko Metsäranta

Ohjaaja: Kati Pajunen

TIIVISTELMÄ

Tekijä: Mikko Metsäranta

Opiskelijanumero:

Tutkielman nimi: Konsernien koron vähennysoikeuden hyödyntäminen Suomen lainsäädännön näkökulmasta

Akateeminen yksikkö: School of Business and Management

Koulutusohjelma: Kauppatiede / Talousjohtaminen

Ohjaaja: Kati Pajunen

Hakusanat: Verosuunnittelu, koron vähennysoikeus, konserni, alikapitalisointi, debt push down -järjestelyt

Verosuunnittelu on ollut viime vuosina laajalti esillä eri medioissa. Kansainvälisten markkinoiden kehittyminen on luonut yrityksille monia erilaisia mahdollisuuksia järjestää rahoitustaan. Verosuunnittelussa on tarkoituksena minimoida verorasitus lainsäädännön sallimissa puitteissa. Tämän kandidaatintutkielman tarkoituksena on selvittää koron vähennysoikeuden hyödyntämistä suomalaisilla konserneilla osana verosuunnittelua. Tämän lisäksi tutkielmassa keskitytään koron vähennysoikeutta koskeviin lainsäädännön rajoituksiin sekä selvitetään koron vähennysoikeuden tulevaisuuden suuntavivoja.

Tämä kandidaatintutkielma on toteutettu laadullisena tutkimuksena. Tutkielman teoriaosuus on suoritettu kirjallisuuskatsauksena, jossa on käsitelty koron vähennysoikeuden hyödyntämistä tärkeimpien tieteellisten tutkimusten mukaan. Aikaisemman tutkimuksen mukaan koron vähennysoikeutta hyödyntävät varsinkin monikansalliset konsernit. Teoriaosuudessa käsitellään myös Suomen lainsäädännön rajoituksia liittyen korkojärjestelyihin. Tutkimuksen empiirisessä osiossa teemahaastatteluiden avulla selvitettiin, kuinka suomalaiset konsernit hyödyntävät koron vähennysoikeutta. Lisäksi asiantuntijan haastattelun perusteella pyrittiin luomaan käsitys koron vähennysoikeuden tulevaisuuden suuntaviivoista.

Tutkielman tulosten mukaan koron vähennysoikeuden hyödyntäminen on tärkeä osa konsernien verosuunnittelua. Hyvin toteutettu ja tehokas verosuunnittelu tuo yrityksille kilpailuetua. Asiantuntijan haastattelun perusteella voidaan todeta, että tämän hetkinen lainsäädäntö ei rajoita tarpeeksi tehokkaasti monikansallisten konsernien korkojen vähennystä. Suomen verolainsäädäntöä tullaan kehittämään tulevina vuosina ja tarkoituksena on kansainvälinen yhteistyö veronkierron torjumiseksi.

ABSTRACT

Author: Mikko Metsäranta

Student number:

Title: Use of the right to deduct interest on corporations from the point of view of Finnish legislation

School: School of Business and Management

Degree programme: Business Administration / Financial Management

Supervisor: Kati Pajunen

Keywords: tax planning, interest deduction, concern, thin capitalization, debt push down

In recent years, tax planning has been widely discussed in different media. The development of the international market has created many new opportunities for companies to arrange their funding. Tax planning aims to minimize tax burdens within the legal framework allowed. The purpose of this Bachelor's Thesis is to find out how to use the right to deduct interest on Finnish companies as part of tax planning. In addition, the thesis focuses on the limitations of legislation on the right to deduct of interest and the future guidelines for deduction of interest.

This Bachelor's Thesis has been carried out as a qualitative study. The theoretical part of the thesis has been carried out as a literature review dealing with the utilization of the interest deduction right according to the most important scientific studies. According to a previous study, the right to deduct interest is being used by multinational corporations. The theoretical part also deals with restrictions on Finnish legislation related to interest rate arrangements. In the empirical part of the study, theme interviews were used to find out how Finnish companies use the right to deduct interest. In addition, an expert interview attempted to create an understanding of the future guidelines for the deduction of interest.

According to the results of the thesis, utilization of the interest deduction right is an important part of the concerns tax planning. Well-implemented and effective tax planning gives companies a competitive edge. Based on an expert's interview, it can be stated that current legislation does not effectively limit the reduction on the interest rates of multinational corporations. Finland's tax legislation will be developed in the coming years and is aimed at international cooperation to combat tax evasion.

Lyhenneluettelo

EVL Laki elinkeinotulon verottamisesta, 24.6.1968/360

OYL Osakeyhtiölaki, 21.7.2006/624

TVL Tuloverolaki, 30.12.1992/1535

VML Laki verotusmenettelystä, 18.12.1995/1558

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto	1
1.1 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset	2
1.2 Tutkimusmenetelmä ja aineisto	3
1.3 Teoreettinen viitekehys, aikaisempi tutkimus ja rajaukset	4
1.4 Keskeiset käsitteet.....	7
1.5 Tutkimuksen rakenne	9
2. Verosuunnittelun lähtökohdat.....	10
2.1 Konsernirakenteiden tarjoamat mahdollisuudet verosuunnittelussa	11
2.1.1 Koron vähennysoikeuden hyödyntäminen.....	12
2.2 Suomessa toimivien konsernien rahoitus- ja verotus.....	13
2.2.1 Suomalaisen konsernin rahoitusrakenne	13
2.2.2 Oman ja vieraan pääoman erot.....	14
2.2.3 Konsernien sisäiset rahoitusjärjestelyt	16
2.2.4 Alikapitalisointi ja Debt push down-järjestelyt.....	16
2.3 Lainsäädännön vaikutus koron vähennysoikeuteen	17
2.3.1 Koron vähennysoikeutta määrittelevä lainsäädäntö Suomessa	18
2.3.2 Korkorajoitussäännös.....	18
2.3.3 Veronkiertopykälä	20
2.3.4 Yhteenveto lainsäädännön rajoituksista.....	21
3. Empiirinen analyysi koron vähennysoikeuden mahdollisuuksista ja lainsäädännön kehittamisestä.....	22
3.1 Aineiston kerääminen	22
3.2 Tutkimustulokset.....	23
3.2.1 Verosuunnittelu käytännössä	23
3.2.2 Koron vähennysoikeuden hyödyntäminen.....	26

3.2.3	Lainsäädännön vaikutus ja tulevaisuuden suuntaviivat	27
3.3	Yhteenveto haastatteluiden tuloksista	29
4.	Yhteenveto ja johtopäätökset	31
4.1	Tutkimuskysymyksiin vastaaminen.....	32
4.2	Johtopäätökset	34
4.3	Luotettavuuden arviointi ja jatkotutkimusaiheet	35
	Lähdeluettelo	37

LIITTEET

Liite 1: Haastattelukysymykset konserneille

Liite 2: Haastattelukysymykset asiantuntijalle

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1: Teoreettinen viitekehys

Kuvio 2: Korkorajoitussäännöksen keskeinen sisältö

TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 1: Tutkimuksen kannalta olennaisimmat tieteelliset artikkelit.

.

1. Johdanto

Kansainväliset markkinat ovat kehittyneet vuosien varrella kovaa vauhtia ja tämä on luonut yrityksille paljon uusia mahdollisuuksia järjestää rahoitustaan sekä pääomiaan. Yritysten rahoitusrakenteilla on suuri merkitys ja niiden avulla pystytään vaikuttamaan toimintaedellytyksiin sekä yrityksen ja sen omistajien verotukseen (KPMG 2016, 235). Usein kun puhutaan yrityksen johtamisjärjestelmästä, nousee esiin strateginen, taktinen sekä operatiivinen suunnittelu. Näiden tarkoituksena on viitoittaa se tapa, joka mahdollistaa sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteiden saavuttamisen. Yritysten verosuunnittelussa on nähtävissä näitä edellä mainittuja keinoja toiminnan organisoimiseksi sekä tehokkaan toteutuksen mahdollistamiseksi. (Leppiniemi & Walden 2016)

Verosuunnittelun tarkoituksena on käyttää hyväkseen verolakien sallimia mahdollisuuksia verorasituksen minimoimiseen. Aggressiivisella verosuunnittelulla kuvataan toimintaa, jossa kansallisten verolakien sekä kansainvälisten verojärjestelmien luomissa puitteissa minimoidaan verorasitus, kuitenkin lakia rikkomatta. Verosuunnittelussa voidaan käyttää monenlaisia keinoja, joiden avulla on mahdollista lisätä kustannuksia korkean veroasteen maissa ja toisaalta vähentää kustannuksia matalan veroasteen maissa. (Kosonen 2013) Finnwatch (2017) arvioi, että monikansallisten yritysten aggressiivisen verosuunnittelun takia Suomi menettää vuosittain 430-1400 miljoonaa yhteisöverotuloja. Euroopan Unionin jäsenmaat hyväksyivät vuonna 2017 muutetun veronkiertodirektiivin (EU) 2016/1164, jonka tarkoituksena on estää veronkiertoa ja aggressiivista verosuunnittelua (Valtiovarainministeriö 2017).

Optimaalinen pääomarakenne koostuu erilaisten rahoitusvaihtoehtojen yhdistelmästä. Kummallakin, sekä omalla että vieraalla pääomalla on etunsa ja haittansa. (Äimä & Kujanpää 2013, 165) Yksi rahoitusrakenteen peruskäsitteistä on velan vipuvaikutus. Sen tarkoituksena on oman pääoman tuoton kasvattaminen lisäämällä vieraan pääoman osuutta yrityksen rahoitusrakenteessa. (Leppiniemi 2005b, 168) Tämän lisäksi konserneilla on mahdollisuus kasvattaa arvoaan pääoman muodollisella sisäisellä allokoimisella eli hyödyntämällä konserniyhtiöitä verotehokkaalla tavalla. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että oma pääoma painotetaan alhaisten

verokantojen maihin ja taas vieraan pääoman ehtoiset rahoitusvarat painotetaan korkean verokantojen maihin. (Knuutinen 2014, 738)

Verotukseen, verosuunnitteluun ja yhteiskuntavastuulliseen veronmaksuun liittyvät kysymykset ovat olleet viime aikoina mediassa esillä sekä julkisen keskustelun aiheena hyvinkin paljon. Yritysten verojen maksamisesta keskustellaan ja kirjoitetaan aktiivisesti, välillä jopa hyvinkin halveksuvaan sävyyn. Täytyy kuitenkin pitää mielessä ero laillisen ja laittoman toiminnan välillä. Tiedotusvälineissä yleisesti esiin tuodut verojen minimoinnit ja verojen välttelyt, ovat saaneet yhteisnimityksen ”veronkierto”, joka on aiheuttanut verosuunnittelun julkisen tuomitsemisen. (Knuutinen 2014, 352)

1.1 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Tämän kandidaatintutkielman tavoitteena on tutkia, mitä mahdollisuuksia koron vähennysoikeus tarjoaa Suomen lainsäädännön puitteissa. Tutkielmassa keskitytään kuvailemaan koron vähennysoikeuden keinoja ja tämän luomia mahdollisuuksia suomalaisille konserneille Suomen lainsäädännön alaisuudessa. Tämän lisäksi tutkitaan kuinka Suomen lainsäädäntö rajoittaa korkojen vähentämistä, sekä sitä mihin suuntaan lainsäädäntöä ollaan kehittämässä tulevaisuudessa.

Tutkimuksen päätutkimuskysymys:

- Mitä mahdollisuuksia koron vähennysoikeus tarjoaa konserneille Suomen lainsäädännön puitteissa?

Päätutkimuskysymystä selvennetään seuraavilla alatutkimuskysymyksillä:

- Kuinka Suomen lainsäädäntö vaikuttaa konsernien koron vähennysoikeuteen?
- Mihin suuntaan lainsäädäntöä tulisi kehittää tulevaisuudessa?

Verosuunnittelu on ollut jo usean vuoden ajan esillä mediassa ja se onkin saanut aikaan hyvin värikkäitä keskusteluja sekä puolesta, että vastaan. Jokaisella meistä on oma mielipiteensä yritysten harjoittamaa verosuunnittelua kohtaan. Tutkielmani tarkoitus on kartoittaa, kuinka suomalaisten konsernien on mahdollista hyötyä koron vähennysoikeudesta, mikäli ne eivät vielä tätä hyödynnä.

1.2 Tutkimusmenetelmä ja aineisto

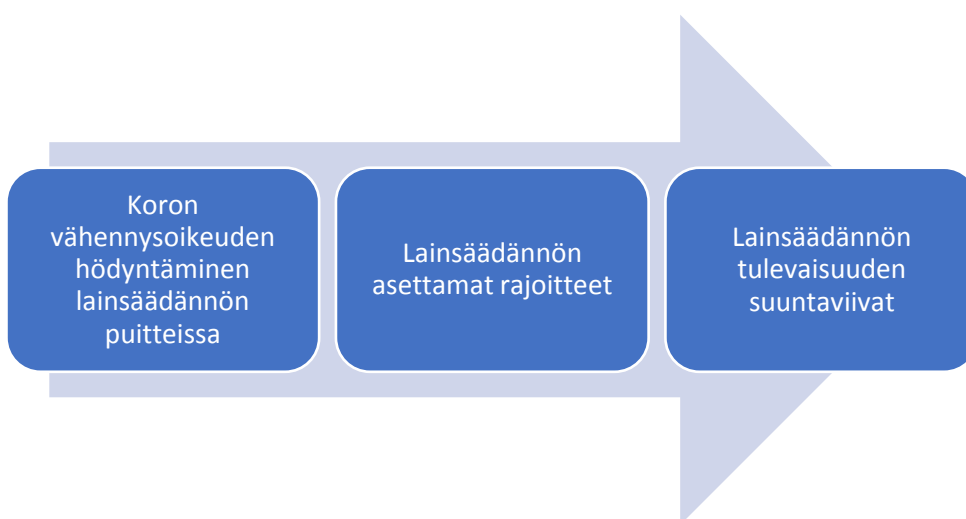
Tämän tutkielman menetelmänä on käytetty laadullista tutkimusta, jonka avulla pyritään tuomaan esille suomalaisten konsernien koron vähennysoikeuden luomaa mahdollisuutta sekä lainsäädännön rajoitusten vaikutusta nyt ja tulevaisuudessa. Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on kuvata todellista elämää. Tapahtumat muotoutuvat toinen toisistaan ja on mahdollista löytää monen suuntaisia suhteita. Laadullisen tutkimuksen perusajatuksena on tutkia kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161) Laadullinen tutkimus sopii tutkimusmenetelmäksi hyvin, sillä se tarjoaa ymmärrettävää, kokonaisvaltaista sekä tarkkaa kuvausta ilmiöstä (Kananen 2014, 17). Tutkielman teoriaosuutta tarkastellaan kirjallisuuskatsauksen avulla, jonka tarkoituksena on luoda kattava ja teoreettinen perusta empiriaosuuden tueksi.

Tutkielman teoriaosuus käsittelee suomalaisten konsernien rahoitusrakennetta ja rahoitusjärjestelyjä. Näiden avulla pyritään luomaan käsitys siitä, miten koron vähennysoikeus käytännössä mahdollistetaan. Tämän havainnollistamiseksi syvennyttään aihetta koskevaan kirjallisuuteen sekä aikaisempiin tutkimuksiin. Lainsäädännön asettamia rajoituksia koron vähentämiseen tutkitaan lainsäädännöllisen viitekehyksen avulla, jonka tarkoituksena on tulkita voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Empiriaosuuden tutkittavan aineiston keräystavaksi valikoitui puolistrukturoitu eli teemahaastattelu. Teemahaastattelu valikoitui ensisijaiseksi keräysmenetelmäksi sen vuoksi, että se soveltuu tilanteisiin, joissa aiheet ovat hyvin intiimejä ja jopa arkoja. Haastattelun avulla pyritään selvittämään heikosti tiedostettuja asioita, kuten arvotukset, ihanteet ja perustelut. (Metsämuuronen 2008, 41) Teemahaastattelussa aihealueet ovat ennalta määritellyt. Teemahaastattelussa kysymyksillä ei ole tarkkaa muotoja tai järjestystä. Haastattelija luo valmiin tukilistan käsiteltävistä aiheista ja varmistaa, että etukäteen valitut aiheet käydään läpi haastateltavan kanssa. (Eskola & Suoranta 2003, 86) Teemahaastatteluihin osallistuu kahden eri suomalaisen konsernin edustajaa, jotka käyttävät hyväkseen koron vähennysoikeutta. Lainsäädäntöä ja sen tulevaisuuden kehittämistä koskeviin haastatteluihin on valittu alan erityisasiantuntija.

1.3 Teoreettinen viitekehys, aikaisempi tutkimus ja rajaukset

Tutkielmani teoreettinen viitekehys muodostetaan kirjallisuuskatsauksen avulla. Tarkoituksena on tarkastella aiheeseen liittyviä aikaisempia tutkimuksia sekä perehtyä aihetta koskevaan kirjallisuuteen syvällisesti. Tuomi ja Sarajärvi (2002, 17-18) käyvät kirjassaan läpi, mitä tarkoittaa tutkimuksen teoreettinen viitekehys. Tutkimuksessa teoriaa tarvitaan metodien, tutkimuksen etiikan sekä luotettavuuden hahmottamiseen. Tutkimuksen teoria ja viitekehys muodostuvat aihetta koskevista käsitteistä ja niiden välisistä merkityssuhteista.

Kuvio 1: Teoreettinen viitekehys.

Teoreettisessa viitekehyksessä kuvataan koron vähennysoikeuden mahdollisuutta suomalaisilla konserneilla lainsäädännön näkökulmasta. Millaisia keinoja suomalaiset konsernit käyttävät hyväkseen, jotta saadaan mahdollisimman tehokkaasti hyödynnettyä koron vähennysoikeus? Tämän lisäksi tarkastellaan koron vähennysoikeuteen liittyviä lainsäädännön rajoituksia. Lisäksi kartoitetaan mitkä lait rajoittavat tätä oikeutta. Lainsäädännön tulevaisuutta arvioidaan asiantuntijan haastattelun perusteella. Teoreettinen viitekehys on esitettyä kuviossa 1.

Verosuunnittelu on ollut viime aikoina esillä mediassa hyvinkin paljon. Tietovuotojen takia useiden eri maiden päättäjien sekä yritysten verosuunnittelutoimet ovat kaikkien nähtävissä. Verotuksen osa-alueista yksin eniten tutkituista asioista on kansainväliseen voitonsiirtoon liittyvä problematiikka. Tähän aiheeseen liittyvää kirjallisuutta sekä asiantuntijoiden artikkeleita löytyy hyvin runsaasti. (Myrsky &

Linnakangas 2009, 265-268) Seuraavassa taulukossa on aakkosjärjestyksessä tutkielman 10 olennaisinta tieteellistä artikkelia liittyen verosuunnitteluun ja koron vähennysoikeuteen.

Taulukko 1. Tutkimuksen kannalta olennaisimmat tieteelliset tutkimukset.

Tekijä(t)	Julkaisuvuosi	Artikkeli	Keskeinen sisältö
Aila Virtanen	2002	Laskentatoimi ja moraali	Laskentatoimen lainsäädäntöön sisältyviä moraalisia käsitteitä. Tutkimuksessa kuvataan niitä käytäntöjä, jotka ovat verosuunnittelussa hyviä ja oikeita.
Anita Isomaa-Myllymäki	2014	Konsernin sisäisen rahoituksen markkinaehtoisuus: Rahoitusrakenne ja uudelleenluokittelu	Miten yritykset valitsevat rahoitusrakenneensa ja miten konsernimuodossa toimiminen voi vaikuttaa rahoitusrakenneeseen.
Kristiina Äimä	2011	Koron vähennysoikeus elinkeinoverotuksessa ja siirtohinnoittelu	Kuinka paljon yritykset saavat hyötyä koron vähennysoikeudesta. Vieraan pääoman ehtoista sijoituksista saatava verotuksellinen hyöty.
Marjaana Helminen	2014	Mahdollistaako VML 31 § etuyhteyslainan uudelleenluokittelun ilman VML 28 §:n tukea?	VML 31 §:n perusteella voidaan verotusta oikaista etuyhteysosapuolten välisistä lainoista maksettu korko vastaamaan tasoltaan toisistaan riippumattomien osapuolten välillä maksettujen korkojen tasoa.
Matteo Arena & Andrew Roper	2010	The Effect of Taxes on Multinational Debt Location	Milla tavalla kansainväliset yritykset ottavat huomioon verojärjestelmät ja kuinka paljon verotus vaikuttaa yritysten rahoitusratkaisuihin.

Pasi Syrjä	2010	Pienten osakeyhtiöiden verosuunnittelu – empiirinen tutkimus	Pienten osakeyhtiöiden verosuunnittelu, verosuunnittelu asemointi sekä verosuunnittelustrategioiden selittävien tekijöiden tunnistaminen.
Pekka Nykänen	2016	Korkojen vähennyskelpoisuus verosuunnittelun välineenä ja mahdollisuudet puuttua ilmiöön	Kuinka kansainväliset konsernit käyttävät hyväkseen koron vähennysoikeutta. Miten tähän on reagoitu Suomen lainsäädännön keinoin.
Peter Egger, Wolfgang Eggert, Christian Keuschnigg & Hannes Winner	2010	Corporate taxation, debt financing and foreign-plant ownership	Miten yritykset järjestävät rahoituksensa, jotta se on mahdollisimman tehokasta verotuksen näkökulmasta.
Peter Sørensen	2014	Taxation and the optimal constraint on corporate debt finance	Miten verotus vaikuttaa monikansallisten yritysten rahoitukseen.
Reijo Knuutinen	2014	Verotus ja yrityksen yhteiskuntavastuu	Aggressiivisen verosuunnittelun yritys vastuun sekä yhteiskuntavastuun toteutumista tarkastellaan objektiivisesti ja analyttisesti.

Suomessa on tutkittu viime vuosien varrella suhteellisen paljon verosuunnittelua sekä sen mahdollistavia erilaisia keinoja. Aiheesta onkin tehty lukuisia väitöskirjoja. Suomalaisen konsernien talousjohtajien sekä asiantuntijan henkilökohtaiset haastattelut ovat yksi tämän tutkielman tärkein elementti ja tuovat paljon lisäarvoa tutkimukselle.

Tässä tutkimuksessa keskitytään koron vähennysoikeuteen Suomen lainsäädännön näkökulmasta. Tutkimuksessa käsiteltävät konsernit toimivat Suomessa, mutta konsernien omistajat saattavat olla kansainvälisiä yhtiöitä. Koron vähennysoikeuden rajoituksia tarkastellaan Suomen lainsäädännön puitteissa. Lisäksi tarkastellaan minkälaisia rajoituksia se asettaa toiminnalle.

1.4 Keskeiset käsitteet

Tämän tutkielman keskeisimmät käsitteet ovat konserni, verosuunnittelu, alikapitalisointi, koron vähennysoikeus, debt push down-järjestelyt sekä kiinteä toimipaikka. Käsitteet pyritään kuvailemaan mahdollisimman selkeästi ja tuomaan selkeästi esille tärkeimmät näkökulmat tutkielman kannalta.

Konserni

Yritystoimintaa on mahdollista harjoittaa joko yhtenä tai useampana juridisena erillisyyhtiönä. Mikäli toimintaa harjoitetaan useana erillisyrityksenä, yrityksillä on mahdollisuus muodostaa kirjanpito- ja yhteisölainsäädännön mukainen konserni. (Leppiniemi & Walden 2009, 453) Konsernissa yritykset muodostavat käytännössä yhden taloudellisen kokonaisuuden, johon kuuluu emoyhtiö ja mahdolliset tytäryhtiöt (Ikäheimo, Malmi & Walden 2012, 101) Konsernina toiminen edellyttää konsernitilinpäätöksen laatimista sekä monien muiden osakeyhtiölaissa (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624) säädettyjen rajoitteiden huomioimista liiketoiminnassa. Konsernina toimiminen tarjoaa monia mahdollisuuksia ja etuja, jotka liittyvät tarkoituksenmukaiseen toiminnan järjestämiseen sekä lainsäädännön puitteissa tehtäviin järjestelyihin. (Leppiniemi & Walden 2009, 453)

Verosuunnittelu

Verosuunnittelu on yksi osa yrityksen muuta suunnittelua. Verotus vaikuttaa aina jollain tavalla kaikkiin yrityksessä tehtäviin päätöksiin. Verosuunnittelun tarkoituksena on pyrkiä selvittämään näiden päätöksiä veroseuraamukset. Tavoitteena on minimoida veronmaksu lain sallimissa rajoissa ja tällä tavoin vaikuttaa omistajien voiton määrään. (Virtanen 2002, 74)

Alikapitalisointi

Alikapitalisoinnilla tarkoitetaan tilannetta, jossa alimitoitetaan omaa pääomaa – eli toisin sanottuna ylimitoitetaan vierasta pääomaa. Tyypillisesti rahoitus tulee konsernin sisältä tai muulta lähitalolta. (Knuutinen 2014, 739) Alikapitalisoinnin hyödyt ovat siinä,

että vieraan pääoman korkokulut voidaan vähentää verotuksessa, jolloin kokonaisverorasitus pienenee (Karjalainen & Rautio 2007, 155-156). Tavallisesti alikapitalisointi tarkoittaa, että velansaajan asuinvaltio saa vähemmän verotuloja, kuin he olisivat saaneet, jos rahoitus olisi ollut markkinaehtoista (KPMG 2016, 391).

Koron vähennysoikeus

Korkomenojen vähennysoikeus elinkeinotulon verottamisessa annetun lain EVL 18 § (24.6.1968/360) mukaan on varsin laaja-alainen. Korkojen vähennykselle perusedellytys on, että kyseiset vähennystä vaativat korkomenot koskevat verovelvollista. Elinkeino toiminnasta aiheutuvien velkojen korot ovat vähennyskelpoisia EVL 18 §:n 1 momentin 2 kohdan erityissäännöksen mukaan. Suomessa on voitu evätä korkomenojen vähennysoikeutta kansainvälisten konsernien sisäisissä rahoitusjärjestelyissä muun muassa VML 28 § (18.12.1995/1558) veronkiertämisestä, koskevan säännöksen perusteella. (Verohallinto 2017d)

Debt push down-järjestelyt

Kansainväliset konsernit käyttävät hyväkseen velkarahoitusta ja siihen liittyvää koron vähennysoikeutta. Tyypillisesti korkojen vähennysoikeutta hyödyntävät konsernit käyttävät hyväkseen niin sanottua Debt push down-järjestelyä. Debt push down-järjestelyissä, joissa pyritään hyödyntämään korkojen vähennyskelpoisuutta, pyritään velat painamaan erilaisilla yritys- ja lainajärjestelyillä konsernirakenteen pohjalle. Tällä tavalla pystytään vähentämään korot siellä, missä konsernin tulos tehdään. (Nykänen 2016, 1)

Kiinteä toimipaikka

Kiinteä toimipaikka on yrityksen osa, jonka kautta yrityksen on mahdollista harjoittaa liiketoimintaa toisessa valtiossa. Kiinteä toimipaikka ei ole erillinen oikeushenkilö, eikä se siis ole erikseen verovelvollinen. Kiinteän toimipaikan verotuksen muodostaminen ei ole yhtä helppoa kuin itsenäisen yrityksen. Kiinteän toimipaikan tapauksessa varojen, tulojen ja menojen kohdistaminen ei onnistu samalla tavalla kuin yksityisen

yrityksen tapauksessa. Tämän takia kiinteän toimipaikan tapauksessa, verotuksen kohdistamiseen liittyvät ongelmat tulee ratkaista tosiasiallisten ja taloudellisten olosuhteiden mukaan. (Nykänen 2016, 12)

1.5 Tutkimuksen rakenne

Tutkimuksen rakenne voidaan jakaa kahteen osioon teoria- ja empiriaosuudeksi. Teoriaosuutta ennen esitetään johdanto, jossa käsitellään aihetta, tavoitteita, tutkimusmenetelmä, rajoituksia, teoreettista viitekehystä sekä keskeisiä käsitteitä. Teoriaosuuden ensimmäisessä osiossa käsitellään Suomessa toimivien konsernien rahoitus- ja verojärjestelyitä yleisellä tasolla. Tässä osiossa esitellään myös konsernien pääomarakenteita ja sisäisiä rahoitusjärjestelyitä. Samassa osiossa käydään myös perusteellisesti läpi verosuunnittelua ja tarkastellaan koron vähennysoikeuden luomia mahdollisuuksia lainsäädännön puitteissa Suomessa toimien konsernien näkökulmasta.

Tutkimuksen toinen osio käsittelee aihetta empiirisen tutkimuksen keinoin. Tässä osiossa keskitytään teemahaastatteluihin ja niistä saatuihin tuloksiin. Haastattelun tuloksia verrataan teoriaosuuteen sekä tutkimuskysymyksiin. Tutkimuskysymyksiin pyritään löytämään kattavia vastauksia. Tutkimus päättyy yhteenvetoon ja johtopäätöksiin, joissa on koottuna kaikki tutkimusprosessin tulokset sekä tutkimuksen tärkeimmät löydökset.

2. Verosuunnittelun lähtökohdat

Millsin (1996) mukaan verolainsäädäntö tarjoaa yrityksille vaihtelevia mahdollisuuksia suunnitella verotustaan. Tehokas verosuunnittelu tarjoaa yrityksille kilpailuetua ja verotusstrategian suunnittelulla voidaan pienentää kustannuksia merkittävästi. Verosuunnittelulla yleisimmin tarkoitetaan joko verotustekijöiden huomioimista muiden tekijöiden joukossa, jotka vaikuttavat päätöksentekoon tai vero-oikeudellisesti katsottuna hyväksyttävää verojen minimointia. Vaikkakin verosuunnittelusta puhutaan yleisesti hyvinkin negatiiviseen sävyyn, suurin osa yritysten verosuunnittelusta on täysin asiallista ja tarpeellista. (Knuutinen 2014, 501) Aikaisempaan tutkimukseen perustuen Syrjä (2010, 55) mainitsee väitöskirjassaan, että verosuunnittelun avulla yritykset pyrkivät etsimään verotuksellisesti edullisimpia vaihtoehtoja pitkällä ja lyhyellä aikavälillä.

Verosuunnittelu ja veronkierto sekoitetaan usein keskenään. Verosuunnittelussa kartoitetaan mahdollisia toimintavaihtoehtoja ja tavoitteena on ennakoita sekä estää ennakoitavissa olevien verotustilanteiden syntymistä. Veronkiertämiseksi luetaan tapaukset, joissa toimenpiteelle annettu oikeudellinen muoto ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta. Veronkierroksi luetaan myös tapaukset, joissa kauppahinnalla, muulla vastikkeella tai suoritusajankohdan avulla pyritään tarkoituksellisesti vapautumaan verojen maksusta. (Virtanen 2002, 71)

Verosuunnittelu voidaan jakaa kolmeen erilaiseen tasoon, joita ovat strateginen, taktinen ja operatiivinen (Leppiniemi 2005a, 147-151). Näillä kolmella tasolla pyritään luomaan mahdollisimman tehokas verostrategia ja pyritään minimoimaan verorasitus. Strategisella verosuunnittelulla kuvataan koko yrityksen päämäärää ja verostrategisia valintoja. Tyypillisimpiä kysymyksiä ovat yritysmuodot sekä yritysrakennetta koskevat valinnat. Myös se, toimitaanko yhtenä yrityksenä vai konsernina, ovat yleensä strategisia päätöksiä. (Leppiniemi & Walden 2016, 144) Taktiseen verosuunnittelun kuuluvat ne keinot, joiden avulla mahdollistetaan verosuunnittelun tavoitteet. Tähän liittyvät esimerkiksi sellaiset toimenpiteet, kuten osingonjaot, osakaslainat tai omien osakkeiden hankkiminen. Pääomallainan korkojen ja lyhennyksien maksaminenkin edellyttää usein tietynlaista pääomarakennetta ja sekä tiettyä tavoitetulosta. Verotaktisilla valinnoilla hoidetaan perusratkaisut, jotta mahdollistetaan verosuunnittelusta saatava hyöty. (Leppiniemi & Walden 2016,144) Operatiivisella

verosuunnittelulla tarkoitetaan niitä konkreettisia toimenpiteitä, joilla taktisen verosuunnittelun keinot käytännössä toteutetaan (Syrjä 2010, 55). Erityisen tärkeää on se että, kirjanpitäjä sekä kirjanpidosta vastaava kykenee näkemään jokaisen liiketapahtuman niin tilinpäätöksessä kuin veroilmoituksessa. Mikäli organisaatiossa on sisäistetty ohjeet selkeästi, tilinpäätöksen tulkinta ja verotusta varten kerättävät tiedot saadaan helposti hankittua. Tämä lisää organisaation sisällä varmuutta siitä, että toimenpiteet suoritetaan oikeaan aikaan ja tehokkaasti. (Leppiniemi & Walden 2016, 145)

2.1 Konsernirakenteiden tarjoamat mahdollisuudet verosuunnittelussa

Valtio ja siihen liittyvä verolainsäädäntö on sidottu tietyille alueelle. Sen sijaan yrityksillä ja sijoittajilla on vapaus toimia halutessaan maailmanlaajuisesti ja näin he usein myös tekevätkin. (Knuutinen 2017) Kansainvälinen verosuunnittelu on hyvinkin pitkälti konsernin rakennesuunnittelua. Konsernit pyrkivät näyttämään voittonsa alhaisen veroasteen maissa tytäryhtiöidensä avulla. (Englund, Prepula, Riistama & Tuokko 2005, 455) Yritysten tuloverotus kohdistuu niihin voittoihin, jotka yritys saa aikaiseksi toimimallaan alueella. Euroopan unionilla ei ole omaa tuloverotusta koskevaa lainsäädäntöä, mutta se on kuitenkin antanut joitakin direktiivejä koskien tuloverotusta. Useimmat konsernit voivat pyrkiä sijoittumaan veroympäristön näkökulmasta suotuisiin valtioihin, vaikka niiden varsinaisella yritystoiminnalla ei olisi mitään yhteyttä kyseisiin valtioihin. (Knuutinen 2017) Arenan ja Roperin (2010) mukaan useat tutkimukset osoittavat, että verotuksella on suurin vaikutus kansainvälisten yhtiöiden rahoitusratkaisuihin. Yrityksen verotus onkin yksi sijoittautumispäätöksiin vaikuttava tekijä. Verokilpailussa menestyminen edellyttää, että on kansainvälisesti kilpailukykyinen sijoituskohde. (Penttilä 1998, 26)

Kansainvälisten konsernien verosuunnittelun keskeisiä välineitä ovat velkarahoitus ja siihen liittyvien korkojen vähennysoikeuden hyödyntäminen. Jos tarkastellaan rahoitusteorian näkökulmasta konsernien rahoitusrakennetta, optimaalisin rakenne on se, jossa maksimoidaan konsernin arvo (Isomaa-Myllymäki 2014, 73). Tyypillisesti korkojen vähennyskelpoisuutta hyödyntävät konsernit pyrkivät painamaan velat konsernin sisällä yritys- ja lainajärjestelyillä konsernirakenteen pohjalle. Kyseessä on niin sanottu debt push down-järjestely, jossa hyödynnetään korkojen vähentämistä

siellä, missä konsernin tulos tehdään. Yksittäisellä konserniyhtiöllä voi olla myös muilta saman konsernin yhtiöiltä vieraan pääoman ehtoista rahoitusta huomattavasti suurempi määrä kuin oman pääoman ehtoista rahoitusta. Tätä tilannetta sanotaan alikapitalisoinniksi. Korkeiden vähennysoikeuden ansioista tytäryhtiön ja kiinteän toimipaikan voitto voidaan siirtää konsernin sisällä yhtiöstä ja valtiosta toiseen. (Nykänen 2016, 3) Aikaisemmissa tutkimuksissa esimerkiksi Egger et al. (2010) toteavat, että useimmissa verojärjestelmissä vieraan pääoman korot ovat vähennyskelpoisia, kun taas oman pääoman tuotto ei ole. Tämä verokilpi kannustaa hyödyntämään vähennysoikeutta käyttämällä hyväkseen vipuvaikutusta riippumatta siitä, onko yrityksellä kotimainen vai ulkomaalainen omistaja.

2.1.1 Koron vähennysoikeuden hyödyntäminen

Korkomenojen vähennysoikeuden perusedellytys on, että kyseessä on verovelvollisen korkomenot. Elinkeinotoiminnasta aiheutuvien velkojen korot ovat vähennyskelpoisia EVL 18 a §:n 1 momentin 2 kohdan erityyssäännöksen mukaan. Samassa säännöksessä mainitaan myös että, korot ovat vähennyskelpoisia silloin, kun korot ovat riippuvaisia liikkeen tuloksesta. (Verohallinto 2017a) Konsernin jokaisella yhtiöllä on juridisesti erillinen pääomarakenne, joka mahdollistaa verosuunnittelun. Tämän avulla voidaan vaikuttaa siihen, missä yhtiössä sekä valtiossa verotettava tulo halutaan näyttää. (Nykänen 2016, 4)

Käytännössä koron vähennyskelpoisuuden hyödyntäminen verotuksellisesti mahdollistetaan seuraavien toimenpiteiden avulla. Konsernin toiminnoista osan täytyy toimia korkean verorasituksen valtioissa ja kyseisissä valtioissa on mahdollista vähentää korkomenot verotuksessa. Tämän lisäksi emoyhtiön tulee sijaita matalan verorasituksen maissa. Olennaista on myös se että, ulkomaille maksettavista koroista ei peritä lähdeveroa tytäryhtiön asuinvaltiossa. (Nykänen 2016, 5) Globalisaation myötä rajat ylittävä taloudellinen toiminta on laajentunut huomattavasti ja samalla se on hankaloittanut valtiokohtaisesti tapahtuvaa verottamista. Konsernirakenteiden valintaan liittyvät kysymykset saattavat hieman muuttaa sävyään, kun konsernit hyödyntävät veroparatiiseja, joissa on mahdollista vähentää tai jopa kokonaan välttää verojen maksaminen (Kosonen 2013). Veroparatiisien hyväksi käyttäminen saa

asianmukaisen ja yleisesti hyväksyttävän verosuunnittelun näyttämään ei-yhteiskuntavastuulliselta. (Knuutinen 2014, 236-239)

Suomessa yhteisöverokanta on ollut 1990-luvun puolivälissä hyvin kilpailukykyinen kansainvälisesti, mutta sittemmin Suomi on alkanut menettää kilpailukykyään huomattavasti. (Keskuskauppakamari 2010). Tästä johtuen koron vähennysoikeuden efektiivinen vaikutus Suomessa on ollut viime vuosina hyvinkin suuri. Suomen lainsäädäntö on ollut pitkään hyvin liberaalia koron vähennysoikeutta kohtaan. Vasta viime vuosina Suomessa on alettu rajoittamaan koron vähennysoikeutta muun muassa EVL 18 a §:n avulla, joka koskee korkojen vähennysoikeuden rajoittamista. (Knuutinen 2014, 754)

2.2 Suomessa toimivien konsernien rahoitus- ja verotus

Tämän luvun ensimmäisessä osiossa käsitellään konsernien rahoitusrakennetta ja selvitetään kuinka, muodostetaan optimaalinen pääomarakenne. Asiaa tarkastellaan vertailemalla omaa ja vierasta pääomaa sekä konsernien sisäisiä rahoitusjärjestelyjä. Toisen osion tarkoituksena on syventyä tarkastelemaan verosuunnittelua ja sen eri tasoja. Tämän lisäksi osiossa keskitytään myös koron vähennysoikeuteen ja pyritään havainnollistamaan se mahdollisimman selkeästi lukijalle.

2.2.1 Suomalaisen konsernin rahoitusrakenne

Konsernien rahoitusrakenne voidaan jakaa omaan pääomaan sekä vieraaseen pääomaan. Rahoitusrakenteen optimaalinen muoto tuottaa yrityksille paljon ongelmia ja ongelma voidaankin esittää kysymällä, missä suhteessa yrityksen kannattaa käyttää omaa pääomaa ja kuinka paljon vieraan pääoman ehtoista rahoitusta. (Niskanen & Niskanen 2007, 260) Oman pääoman ehtoiset sijoitukset ovat luonteeltaan riskisempiä kuin vieraan pääoman ehtoiset sijoitukset. Velkojien asema saamisten maksujärjestelyssä on osakkeidenomistajia parempi niin yhtiön toiminnan aikana kuin myös konkurssitilanteissa. Velkojilla ei ole oikeutta yhtiön tuottamaan ylijäämään, eikä velkaan ole tarkoituksenmukaista liittää kontrollioikeutta koskien yhtiön toimintaa. (Mähönen & Villa 2006, 71)

Millainen olisi sitten optimaalinen oman ja vieraan pääoman suhde? Tähän on monia erilaisia vastauksia. Yksi varhaisimmista pääomarakenneteorian luojien Modiglianin & Millerin (1958) mukaan yrityksen arvoon ei vaikuta se, miten yrityksen kokonaispääoma on jaettu oman ja vieraan pääoman kesken. Vieraan pääoman korot ovat mahdollista vähentää verotuksessa, kun taas osinkojen kohdalla tämä ei ole mahdollista. Näin ollen vieraan pääoman ehtoinen rahoitus tulee edullisemmaksi. (Martikainen & Martikainen 2009, 115) Modiglian ja Millerin (1958) aikaisempien tutkimusten mukaan myös yrityksen pääomarakenteen tulisi olla tietyissä tilanteissa täysin velkavoittoinen. Tosiasiassa yrityksen pääomarakenne ei voi olla täysin velkavoittoinen, sillä se nostaisi yrityksen riskisyyttä, mikä taas nostaisi suoria ja epäsuoria kustannuksia. Optimaalisen pääomarakenteen toinen mielenkiintoinen lähestymistapa on Myersin ja Majlufin (1984) pecking order -teoria. Tässä teoriassa yrityksillä on tietty suosimisjärjestys eri rahoitusmuodoille. Ensisijaisesti yritykset pyrkivät suosimaan tulorahoitusta. Mikäli yritysten täytyy turvautua ulkoiseen rahoitukseen, suositellaan hyödyntämään velkarahoitusta. Näiden rahoitusmuotojen jälkeen turvaututaan välirahoitusmuotoihin ja vasta viimeiseksi vaihtoehdoksi jää ulkoisen oman pääoman hankinta.

Yhtä oikeaa pääomarakennetta on vaikea määrittellä ja se riippuukin paljonkin toimialasta sekä yrityksen koosta. Optimaalisen pääomarakenteen tulisi kuitenkin olla sellainen, joka optimoi yrityksen ja sen osakepääoman arvon markkinoilla. (Niskanen & Niskanen 2007, 260) Yrityksellä tulee olla omaa pääomaa ja tämän lisäksi olisi myös suotavaa olla vierasta pääomaa. Tarkkaa suhdetta näiden välillä on kuitenkin vaikea määrittellä, koska tähän vaikuttavat muun muassa niin toimiala, maa, suhdanteet, rahoitusmarkkinoiden kireys sekä verojärjestelmät. (Kinnunen, Leppiniemi, Laitinen, Laitinen & Puttonen 2010, 164)

2.2.2 Oman ja vieraan pääoman erot

Kansainvälisen kilpailun koventuessa rahoitusrakenne on muodostunut yhdeksi tärkeäksi yrityksen kilpailutekijäksi. Tehokas ja joustava pääomajärjestelmä, jossa on otettu huomioon rahoituksen erilaiset tarpeet, lisää yritysten mahdollisuuksia vahvistaa asemaansa markkinoilla. Oma pääoma voidaan jaotella kahteen osaan, sisäiseen ja ulkoiseen omaan pääomaan. Ensimmäinen on liiketoiminnasta saatavaa

tulorahoitusta ja jälkimmäinen osakeannin kautta kerättyä pääomaa. (Kinnunen et al. 2010,157) Näiden kahden lisäksi omaan pääomaan voidaan sisällyttää hallussapitovoittoja, jotka voidaan rajoitetusti esittää kirjanpidossa pysyvien vastaavien arvonkorotuksina, kulukirjausten oikaisuna tai rahoitusvälineiden käyvän arvon kirjauksina (Leppiniemi & Walden 2009, 391). Omaksi pääomaksi voidaan lukea myös yhtiöön sijoitettu ja osakepääomaksi nimitetty peruspääomapanos (Mähönen & Villa 2006, 47).

Vieraan pääoman ehtoiset sijoitukset ovat sijoitusinstrumentteja, jossa sopimukseen perustuen muut toimijat antavat pääomaa yhtiön käytettäväksi, ennalta määrättyä korvausta vastaan (Mähönen & Villa 2006, 73). Tyypillisiä vieraan pääoman ehtoisia sijoituksia ovat pankkilainat sekä joukkovelkakirjalainat, joista yrityksen on maksettava määrättyä korkoa. Yrityksen täytyy myös maksaa korkojen lisäksi pääoma takaisin joko bullet-lainana eli kertaeränä tai lyhennyksinä lainan voimassaoloaikana. (Kinnunen et al. 2010, 156)

Yrityksillä on myös mahdollisuus hankkia rahoitusta välirahoituksella, joka sijoittuu nimensä mukaisesti oman ja vieraan pääoman väliin. Tässä rahoitusmuodossa voi olla taloudellisia piirteitä sekä omasta että vieraan pääoman ehtoisestä rahoituksesta. Tyypillisesti välirahoitusinstrumentin tuottovaatimus on korkeampi kuin vieraan pääoman ehtoisten rahoitusten, mutta matalampi kuin oman pääoman ehtoisten rahoitusmuotojen. (Arén 2016) Välirahoituksen käyttötilanteet voivat liittyä esimerkiksi erilaisiin saneeraus- tai vakuuttamistarpeisiin yrityksissä. Sitä voidaan myös käyttää yrityskauppatilanteissa sekä erilaisten projektien rahoittamiseen. Yleisimpiä välirahoitusinstrumentteja ovat optiolaina, vaihtovelkakirjalaina, jako-osattomat etuosakkeet sekä pääomalainat. (Martikainen & Martikainen 2009, 66)

Kansainvälisillä konserneilla on monia erilaisia mahdollisuuksia rakentaa optimaalinen pääomarakenne. Aggressiivisessa verosuunnittelussa käytetään usein hyväksi oman ja vieraan pääoman epäsymmetristä verokohtelua (Finnwatch 2017, 13) Vieraan pääoman ehtoisten rahoitusinstrumenttien korot saatetaan pyrkiä vähentämään siinä valtiossa, jossa hyöty on verotuksen näkökulmasta suurin ja toisaalta taas korkotulot kerätä valtion, jossa ne ovat jopa verovapaita ja josta ne kyetään kotiuttamaan verovapaina suorasijoitusosinkona. (Äimä 2013, 165-166) Pääomien ja henkilöiden vapaa liikkuvuus tarjoaa kansainvälisille konserneille monia etuja, mutta myös

hankaloittavat ja monimutkaistavat verotusta. Kansainvälisen konsernin yhtiöitä tarkastellaan erillisinä verosubjekteina eikä konsernia siis tarkastella yhtenä taloudellisena kokonaisuutena. Näin konserni voi sijoittaa toimintoja yksittäisiin tytäryhtiöihin, jotka toimivat alhaisen veroasteen valtioissa. Samoin he voivat ohjata tuottoja ja voittoja korkean verotuksen valtioista alhaisen verotuksen valtioihin maksimoidakseen hyödyn. (Knuutinen 2014, 579)

2.2.3 Konsernien sisäiset rahoitusjärjestelyt

Suuremmissa konserneissa sisäiset rahoitusjärjestelyt ovat hyvinkin yleisiä. Niiden avulla yhdistelemällä sekä yhtiöittämällä pyritään tehostamaan toimintoja sekä saamaan aikaan kustannussäästöjä. Rakennejärjestelyihin liittyy usein myös verosuunnittelu ja varsinkin verolait, jotka vaikuttavat toteutettuihin järjestelyihin. Yleisimmin käytetyt rahoitusjärjestelyn vaihtoehdot ovat konserniyritysten myynnit konsernin sisällä, tytär- ja sisaryhtiösulautumiset, jakautumiset sekä liiketoimintasiirrot. (Honkamäki, Mäkelä, Pohjonen, Reponen 2016, 191)

Lähtökohtaisesti konserneilla on mahdollisuus rahoittaa eri valtioissa sijaitsevia tytäryhtiöitään haluamallaan tavalla, niin oman pääoman, kuin vieraan pääoman ehtoisesti. Kansainvälisillä konserneilla on mahdollisuus pienentää verorasitustaan velkarahoituksella, jossa toiseen valtioon maksetut korot ovat vähennyskelpoisia. Tämä johtaa usein alikapitalisointiin eli tilanteeseen jossa painotetaan vierasta pääomaa oman pääoman kustannuksella. (Sørensen 2014) Omalle pääomalle maksettava osinko edellyttää myös voiton näyttämistä tytäryhtiön kotimaassa. Rahoitusrakenne on suuressa roolissa, kun halutaan minimoida verorasitusta. (Knuutinen 2014, 735)

2.2.4 Alikapitalisointi ja Debt push down-järjestelyt

Alikapitalisointi tilanne syntyy silloin kuin kansainvälisissä konserneissa yksittäisen konserniyhtiön saama vieraan pääoman ehtoinen rahoitus on suurempi kuin oman pääomanehtoinen rahoitus. (Nykänen 2016, 2) Verosuunnittelun näkökulmasta on oltava tarkkana, ettei menetetä vieraan pääoman veroetuja. Mikäli etuyhteystilanteissa käytetään selvästi ylimitoitettusti vierasta pääomaa suhteessa omaan pääomaan,

saatetaan joissain valtioissa evätä koron vähennyskelpoisuus. Suomen lainsäädännössä ei ole varsinaisesti alikapitalisointisääntöjä mutta EVL 18 §:n koronvähennysrajoitussäännös tulee ottaa verosuunnittelussa tarkasti huomioon. Tämän lisäksi myös VML 28 §:n yleinen verokiertypykälän nojalla voidaan evätä koron vähennyskelpoisuus, mikäli se täyttää veronkierron tunnusmerkit. (Helminen 2016)

Debt push down-järjestelyillä konsernit pyrkivät hyödyntämään koron vähennysoikeutta. Idea tässä on että, velat pyritään painamaan konsernin sisällä erilaisilla lainajärjestelyillä konsernirakenteen pohjimmaisiksi. Tällä tavoin mahdollistetaan korkojen vähentäminen siellä, missä konserni tekee taloudellisen tuloksensa. (Nykänen 2016, 2) Debt push down- järjestelyitä arvioidaan VML 28 §:n veronkiertämistä koskevassa säännöksessä. Debt push down- järjestelyitä voidaan arvioida veronkiertämisenä, mikäli konsernin sisäinen rahoitus on järjestetty hyödyntäen suomalaista sivuliikettä tai apuyhtiötä. Järjestelyn oikeudellinen muoto ei vastaa asian varsinaista luonnetta eikä tarkoitusta. Viimeisenä arvioitavana kohtana pidetään sitä, jos järjestelyihin on ryhdytty sen takia että, tarkoituksena on pelkästään vapautua suoritettavasta verosta. (Verohallinto 2017c)

2.3 Lainsäädännön vaikutus koron vähennysoikeuteen

Tässä kappaleessa syvennyttään tarkastelemaan mitä rajoituksia koron vähennysoikeuteen liittyy Suomen lainsäädännön näkökulmasta. Yritysten tuloverotuksen idea on nettovoittojen verottaminen. Nettovoittojen laskeminen edellyttää kirjanpidon tuloksen sekä verotettavan tulon määrän selvittämistä. Elinkeinotoiminnan verotuksessa kirjanpitosidonnaisuus on hyvin vahvaa. Verotettava tulo saadaan selville vähentämällä kirjanpidon tuloksesta mahdolliset verovapaat tuotot sekä lisäämällä tuloon verotuksessa vähennyskeltottomat menot. (VML 28 § (18.12.1995/1558) Suomen lainsäädännössä ei ole erityisiä verosäännöksiä, jotka rajoittavat kotimaassa toimivan yhteisön oikeutta vähentää verotuksessa Suomessa rajoitetusti verovelvollisena pidettävältä otetun velan korkokuluja. Korkokulujen vähentämisessä sovelletaan elinkeinoverolakia sekä menetelmälain säännöksiä. (EVL 18 § 24.6.1968/360)

2.3.1 Koron vähennysoikeutta määrittelevä lainsäädäntö Suomessa

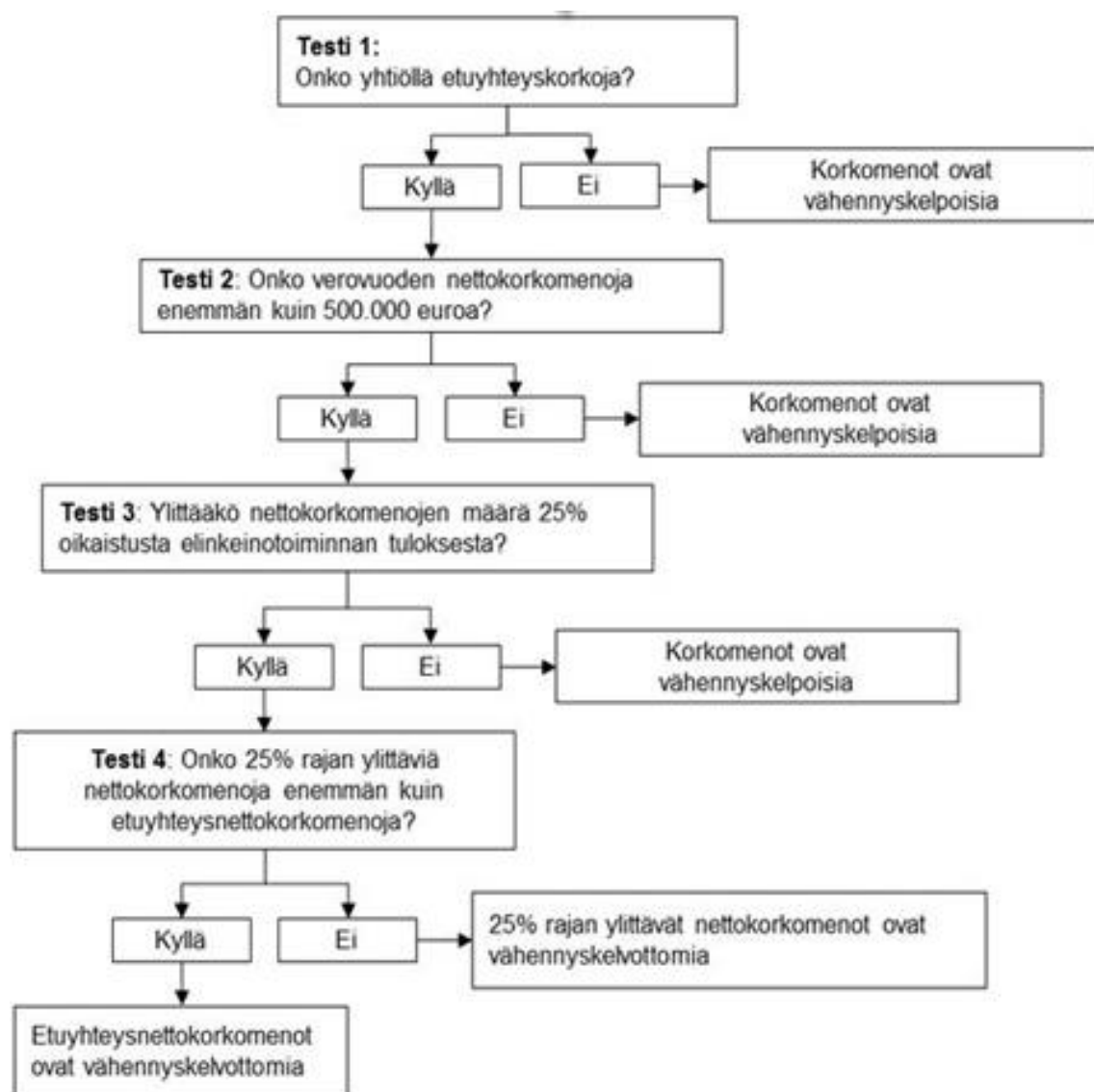
Suomen lainsäädännössä on useampi lakipykälä, joka rajoittaa verovelvollisen valinnanvapautta. Tässä tutkielmassa keskitytään kahteen pykälään ja arvioidaan niiden toimivuutta. Ensimmäinen näistä on verotusmenettelylaki VML 28 § joka on veron kiertämistä koskeva yleissäännös. Toinen pykälä jota käsitellään, on laki elinkeinotulon verottamisesta EVL 18 a §, joka rajoittaa korkojen vähennysoikeutta. Yleisesti veron kiertämistä ja verosuunnittelua rajoitetaan myös VML 29 §:n (18.12.1995/1558) avulla, joka liittyy peiteltyyn osingonjakoon sekä siirtohinnoittelua koskeva VML 31 § (18.12.1995/1558). (Nykänen 2016, 9) Jokainen näistä pykälistä rajoittaa verosuunnittelua ja yrityksen onkin näiden rajoitteiden puitteissa toimittava ja pyrittävä harjoittamaan mahdollisimman tehokasta verosuunnittelua.

Veronkierto on terminä hyvin selkeä mutta harva tietää tarkalleen missä tilanteissa sitä käytetään. Median useasti käyttämä termi, veronkierto yhdistetään yleensä kriminalisoituun toimintaan kuten petoksiin. Veronkierron ulkopuolelle jäävät sellaiset käsitteet kuten tulojen salaaminen ja väärin tietojen antaminen veroilmoituksessa. Verojen kiertäminen ei siis liity millään tapaan väärän kuvan välittämiseen viranomaisille. Veronkierto liittyy aina verotuksen perusteena oleviin oikeustoimiin ja oikeudellisiin muotoihin sekä tapaan, miten näitä käytetään yksityisten toimijoiden välisissä suhteissa (Knuutinen 2014, 174)

2.3.2 Korkorajoitussäännös

Korkojen vähennysoikeutta rajoittaa EVL 18 a § korkorajoitussäännös. Tässä säännöksessä säädetään vähennyskelpoisten korkojen määrästä. EVL 18 a §:n säännös perustuu hallituksen esitykseen (HE 146/2012vp), jossa yhteisöjen, avoimien sekä kommandiittiyhtiöiden korkojen vähennysoikeutta määrittelevät säännökset (lait 983/2012 ja 984/2012) astuivat voimaan 1.1.2013. Säännöksiä sovellettiin ensimmäisen kerran vuoden 2014 aikana päättyviin tilikausiin. (Verohallinto 2017b) Säännöksessä määritellään vähennyskelpoiset korkomenot. Korkomenot ovat vähennyskelpoisia siltä osin, kun ne ovat saman suuruisia kuin korkotulot. Nettokorkomenot eli korkotuloja suuremmat korkomenot ovat vähennyskelpoisia, mikäli ne ovat enintään 500 000 euroa verovuonna. Jos nettokorkomenot ylittävät edellä mainitun määrän, ne eivät ole vähennyskelpoisia siltä osin kuin,

- 1) Ne ovat 25% prosenttia suuremmat kuin tämän lain 3 §:ssä tarkoitettu elinkeinotoiminnan tulos, johon on myös lisätty korkomenot, verotuksessa mahdollisesti vähennetyt poistot sekä saatu konserniavustus josta on jo vähennetty annettu konserniavustus
- 2) Tämän lisäksi ne nettokorkomenot, jotka ylittävät 25% rajan, saavat olla enintään määrällisesti yhtä suuria kuin etuyhdessä olevien velkasuhteen osapuolten väliset nettokorkomenot. (EVL, 24.6.1968/360)

Kuvio 2: Korkorajoitussäännöksen keskeinen sisältö. (Verohallinto 2017d)

Yllä olevalla kuviolla on pyritty havainnollistamaan korkorajoitussäännöksen keskeinen sisältö ja sen pääasialliset vaiheet. Ensimmäisessä vaiheessa, mikäli yhtiöllä ei ole etuyhteyskorkoja, joilla tarkoitetaan maksettuja korkoja sisäisille lainoille, kaikki korkomenot ovat vähennyskelpoisia. Tämän jälkeen, mikäli korot ovat etuyhteyskorkoja, kaikki nettokorkomenot verovuodelta ovat vähennyskelpoisia 500 000 euroon saakka. Mikäli korkomenot ovat yli 500 000 euroa, pitää selvittää ylittävätkö ne 25% oikaistusta elinkeinotoiminnan tuloksesta. Jos ne eivät ylitä, ovat ne vähennyskelpoisia. Lopuksi jos korkomenot ylittävät 25% oikaistusta elinkeinotoiminnan tuloksesta, testataan vielä, onko rajan ylittäviä nettokorkomenoja enemmän kuin etuyhteysnettokorkomenoja. Etuyhteysnettokorkomenot ovat vähennyskelvottomia ja 25%:n rajan ylittävät nettokorkomenot ovat vähennyskelvottomia.

2.3.3 Veronkiertopykälä

Verosuunnittelun tarkoituksena on pyrkiä minimoimaan verojen maksu. Toimenpiteet valitaan sen mukaa, että saavutetaan optimaalinen lopputulos niin verojen määrässä kuin muunkin kokonaisuuden kannalta. Lähtökohtaisesti verosuunnittelussa käytetään niitä keinoja, jotka ovat hyväksytyjä niin verotuksessa kuin oikeuskäytännönkin mukaan. VML 28 §:ssä on säädetty yleislauseke perusteettomien veroetujen estämiseksi. Tähän pykälään pohjautuen toimenpiteet, joille on annettu vastaamaton oikeudellinen muoto kuin asian alkuperäinen muoto, voidaan se sivuuttaa verotuksessa. (Verohallinto 2017e) VML 28 §:ä on muotoiltu abstraktisti. Pykälän merkityssisältö riippuu missä asiayhteydessä sitä käytetään. Jos tuloverotuksessa katsotaan, että verovelvollisen toimenpiteet ovat VML 28 §:n tarkoittamalla tavalla veronkiertämistä, on kyseessä käsityksen esittäjän oma väite, että tilanteessa olisi pitänyt soveltaa VML 28 §:ä. Mikäli verovelvollisen toiminta katsotaan veronkiertämiseksi, on huolellisesti tutkittava kaikki ne asiat, jotka voivat vaikuttaa asian arvostelemiseen sekä tämän lisäksi annettava tilaisuus verovelvolliselle esittää selvitys havaituista seikoista. Jos kaikesta huolimatta verovelvollinen ei esitä vaadittavaa selvitystä toimistaan, toimitaan VML 28 §:n 1 momentin mukaan. (Äimä 2013, 852-856)

2.3.4 Yhteenveto lainsäädännön rajoituksista

Suomen lainsäädännön tarkoituksena on rajoittaa aggressiivista verosuunnittelua ja tarjota kaikille tasavertaiset puitteet liiketoiminnan harjoittamiseen. Suomen verolainsäädännössä ei ole nimenomaista normia joka estäisi esimerkiksi alikapitalisoinnin. Kuitenkin VML 28 §:ä voidaan soveltaa, mikäli yrityksen rahoitusrakenteessa on ylisuuri määrä velkapääomaa suhteessa omaan pääomaan. (Äimä 2011, 1542) VML 28 §:n mukaan rahoitusmuoto joka on valittu, voidaan kyseenalaistaa vain, mikäli se täyttää edellä mainitun pykälän kuvauksen veronkierrosta. Jos valittu rahoitusmuoto ei vastaa toiminnan varsinaista luonnetta tai tarkoitusta, voidaan se tulkita veronkierroksi. Täytyy kuitenkin ottaa huomioon, onko rahoituksen mahdollisilla hybridiehdoilla tai alikapitalisoinnilla kenties mahdollisuus uudelleen luokitella rahoitus omaksi pääomaksi verotuksessa. (Helminen 2014, 86)

Suomessa ei ole säännöksiä, joiden perusteella koron vähennysoikeutta rajoitettaisiin sen perusteella, että korko on saajansa asuinvaltiossa verovapaata. Mikäli koron saajaa kytkettäisi korkomenojen vähennysoikeutta koskeva rajoitus, hillitsisi se varmasti verosuunnittelua huomattavasti. (Nykänen 2016) Vuodesta 2014 alkaen korkojen vähennysoikeutta on rajoitettu EVL 18 a §:n avulla. Laajalla korkomenojen vähennysoikeudella yritykset pystyvät hyödyntämään yritysjärjestelyiden avulla korkonsa Suomen verotuksessa vähennettäväksi. (Penttilä 2016) Nämä korkorajoitukset koskevat vain niin sanottuja etuyhteyskorkoja. Mikäli yhtiöllä ei ole lainkaan tällaisia korkoja, vähennysoikeuteen ei ole mitään rajoituksia. (Knuutinen 2014)

3. Empiirinen analyysi koron vähennysoikeuden mahdollisuuksista ja lainsäädännön kehittämistä

Tämän tutkimuksen empiriaosuus koostuu kahden suomalaisen konsernin talousjohtajien haastatteluista. Tämän lisäksi haastateltiin erityisasiantuntijaa, joka on perehtynyt verosuunnitteluun sekä koron vähennysoikeuteen. Haastateltavat valikoituivat sen perusteella, kuinka paljon heillä on kokemusta verosuunnittelusta ja varsinkin tietoa koron vähennysoikeuden hyödyntämisestä. Tässä kappaleessa käydään läpi aineiston keräämisen prosessi. Jokainen haastattelu analysoidaan yksitellen ja lopussa tuloksia verrataan aiheen kirjallisuuteen. Kaikki haastateltavat halusivat pysyä anonyymeinä, joten organisaatioiden nimiä, toimialoja tai haastateltavia ei julkaista.

3.1 Aineiston kerääminen

Laadullisessa tutkimuksessa ei ole useinkaan järkevää tai välttämättä edes mahdollista suorittaa lukuisia haastatteluja ja saada tilastollisia eroja niiden välillä. (Alasuutari 1999, 39) Tässä tutkimuksessa haastatteluiden määrä pidettiin suhteellisen pienenä ja saturaatiopiste saavutettiin. Aineistoa kerättiin sen verran, kun oli välttämätöntä asetetun tutkimustehtävän kannalta. (Eskola & Suoranta 1998, 63) Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituna eli teemahaastatteluna. Olennaista puolistrukturoiduille menetelmille on, että jokin haastattelun näkökulma on lyöty lukkoon, mutta ei kaikkia (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47). Konsernien talousjohtajat kertoivat verosuunnittelusta ja koron vähennysoikeuden hyödyntämisestä vaihe vaiheelta. Asiantuntija kertoi verosuunnittelun hyödyntämisestä sekä kuinka Suomen lainsäädäntö rajoittaa sitä. Haastateltavat saivat kertoa omin sanoin asiat ja tuoda esille omia ajatuksia aiheesta, kuitenkin haastattelurungon johdattaessa keskustelua. Kvalitatiivisen tutkimuksen strategian mukaisesti tutkija ja tutkittava kohde ovat vuorovaikutuksessa keskenään ja yhteistyön avulla pyrittiin saavuttamaan parhaimmat mahdolliset haastattelutulokset (Hirsjärvi & Hurme 2001, 23). Haastattelukysymykset elivät koko haastattelunajan ja kysymyksiä saatettiin muotoilla tilanteeseen sopivaksi. Tämä johdatti keskustelun lähemmäksi ydinasioita ja tämä helpotti myös syventymistä tutkimuksen tärkeimpiin kysymyksiin. Haastattelukysymykset lähetettiin

haastateltaville etukäteen, jotta he pystyivät valmistautumaan haastattelua varten. Kaikki kolme haastattelua suoritettiin pääkaupunkiseudulla. Haastattelut kestivät keskimäärin 30 minuuttia, jonka aikana käytiin kaikki haastattelurungon kysymykset läpi hyvinkin perusteellisesti. Jokaisesta haastattelusta kertyi materiaalia sivullisen verran. Vain yksi haastattelu saatiin nauhoittaa ja se myös litteroitiin. Kahden muun haastattelun kommentit kirjoitettiin ylös haastattelun aikana.

3.2 Tutkimustulokset

Tässä osiossa keskitytään kuvaamaan jokaisen haastattelun tärkeimmät kohdat tutkimuksen kannalta. Haastattelutulokset ovat jaoteltu haastattelurungon mukaisiin teemoihin ja kappaleen haastattelut etenevät sen mukaisesti. Kahdelle eri konsernin talousjohtajalle esitettiin omat kysymykset ja asiantuntijalle omanlaisensa kysymykset. Talousjohtajien haastatteluiden tarkoituksena oli käydä ensin läpi verosuunnittelua yleisesti. Tämän jälkeen syvennyttiin koron vähennysoikeuden hyödyntämiseen ja lopuksi Suomen lainsäädännön rajoituksiin. Asiantuntijan haastattelun tarkoituksena oli käsitellä koron vähennysoikeuden hyödyntämistä sekä sen tulevaisuuden suuntaviivoja.

3.2.1 Verosuunnittelu käytännössä

Voidaan ajatella olevan kahdenlaista verosuunnittelua, normaalia verosuunnittelua ja aggressiivista verosuunnittelua. Normaalilla verosuunnittelulla pyritään karsimaan turhat päällekkäisyydet. Aggressiivisessa verosuunnittelussa ensin suunnitellaan verotus sekä siitä saatavat hyödyt ja vasta sen jälkeen varsinainen liiketoiminta.

”Verosuunnittelu voidaan jakaa aggressiiviseen verosuunnitteluun ja ihan normaaliin verosuunnitteluun. Tietenkin kolmantena vaihtoehtona voidaan vielä pitää veronkiertoa. Käytännössä verosuunnittelun tarkoituksena on, että otetaan hölmöilyt pois. Tällä tarkoitetaan, ettei omilla toimilla tai tekemättä jättämisellä jouduta maksamaan ylimääräisiä veroja esimerkiksi kahteen kertaan. Aggressiivisessa verosuunnittelussa tulee mukaan erilaisia lisähärveleitä ja saatetaan poiketa harmaalle alueelle. Aggressiivisen verosuunnittelun takia

saattaa joutua jälkikäteen selvittämään verottajan kanssa tekemisiä.” (Talousjohtaja X 2017)

”Verosuunnittelu voidaan jakaa kahteen osaa aggressiiviseen ja normaaliin verosuunnitteluun. Aggressiivisessa suunnitellaan ensin verotus ja verohyödyn maksimointi ja vasta sen jälkeen itse liiketoiminta. Normaalisessa verosuunnittelussa ensin suunnitellaan liiketoiminta ja vasta toissijaisena asiana on verosuunnittelu.” (Talousjohtaja Y 2017)

”Yleinen käsitys kaikilla verohallinnossa työskentelevillä on, että veroja voidaan vähentää tiettyyn pisteeseen asti. Tietenkin ääripäät ovat kiellettyjä ja niitä ei pidä hyväksyä. Aggressiivisessa verosuunnittelussa, jossa pyritään siihen, ettei veroja tarvitse maksaa ollenkaan, ei ole tavoiteltavaa.” (Asiantuntija Z 2017)

Hyvä verosuunnittelu on tehokasta, jossa käytetään hyväkseen lain sallimia keinoja. Hyvään verosuunnitteluun ei kuulu tulosten siirto maasta toiseen tai keinotekoisien rakenteiden hyväksikäyttö. Kevyellä rakenteen suunnittelulla on mahdollista saada aikaan hyvää verosuunnittelua, jossa ei makseta veroja kahta kertaa samasta asiasta.

”Hyvässä verosuunnittelussa pidetään huoli, ettei makseta veroja tuplana. Kevyillä rakenteen suunniteluilla se voidaan tehdä. Se on vielä hyvää verosuunnittelua. Sitten kun paikalle tulee verokonsultit ja et enää itsekkään tiedä mistä puhutaan tai saatikka mitä tulee tapahtumaan, ollaan jo aika aggressiivisen verosuunnittelun puolella.” (Talousjohtaja X 2017)

”Hyvä verosuunnittelu on sellaista, joka on tehokasta. Käytetään olemassa olevia keinoja hyväkseen, hyvään verosuunnitteluun ei kuulu, ettei tulosta siirretä maasta toiseen eikä luoda keinotekoisia rakenteita.” (Talousjohtaja Y 2017)

Verosuunnittelussa on mahdollista käyttää monia erilaisia keinoja. Yleisimmin käytössä Suomessa on konserniavustukset. Tämän lisäksi korkojen vähentäminen verotuksessa on paljon käytetty keino. Korkojen vähennysoikeuden hyödyntäminen on hyvin isossa roolissa pääomavaltaisilla toimialoilla. Loppujen lopuksi verosuunnittelussakin on tarkoitus maksimoida omistajien tuotto. Konsernit käyttävät paljon hyväkseen niin kutsuttuja verokonsultteja. Heidän avullansa saadaan mahdollistettua tehokasta verosuunnittelua. Konsernien talousjohtajat olivat yhtä

mieltä siitä, että verosuunnittelu on jo aikansa elänyt käsite. Nykyään voitaisiin puhua mieluummin veroneuvonnasta.

”Tällä hetkellä meillä on itseasiassa hyvin vähän käytössä erilaisia verosuunnittelukeinoja, koska toimimme kotimarkkinoilla, niin toimintamme on hyvin suoraviivaista. Aikaisemmat omistajat ovat harrastaneet aggressiivisempaa verosuunnittelua, josta on koitunut ongelmia. Nyt ollaan hieman kuuliaisempia. Verosuunnittelunkeinoja joita käytämme niin konserniavustukset, jos niitä voi kutsua verosuunnitteluksi. Kaiken kaikkiaan meillä on hyvin vähän käytössä verosuunnittelun keinoja. Pääomasijoittaja omisteisten yritysten yhteydessä puhutaan paljon osakaslainoista. Meillä ei ole osakaslainoja pääomasijoittajilta ollut enää pitkään aikaan. Nimenomaan yritykset hyödyntävät sitä, että on enemmän vierasta pääomaa kuin omaa pääomaa. Meillä on paljon vierasta pääomaa suhteessa omaan mutta se ei ole pääomasijoittajilta vaan se on ihan pankeilta sekä eläkeyhtiöltä.” (Talousjohtaja X 2017)

”Verosuunnittelussakin on loppujen lopuksi kyse siitä, miten omistajat saavat maksimaalisen tuoton sijoitukselleen. Vieraan pääoman avulla mahdollistetaan investoinnit ja ilman investointeja ei olisi mahdollista luoda kasvua. Käytämme ulkopuolisia niin kutsuttuja verokonsultteja apuna. Sanotaan, että nykyään meillä ei ole enää verosuunnittelua vaan enemmänkin veroneuvontaa. Verokonsultit valitaan sen mukaan, kenellä on paras osaaminen tietyllä osa-alueella. Meidän tapauksessa, kun teemme paljon yrityskauppoja, jotka saattavat sisältää veroriskejä. Konsultit valmistelevat meille esimerkiksi vanhojen tappioiden tapauksessa poikkeuslupahakemuksia.” (Talousjohtaja X 2017)

”Toimialamme yksi erityispiirre on, että tarvitaan paljon pääomaa. Usein pääoma kanavoituu monesta eri kanavasta. Näin ollen pääoma on yksi meidän liiketoimintamme kriittisimmistä tekijöistä. Korkeiden vähennysoikeuden hyödyntäminen on yksi meidän keinoista. Tämän lisäksi myös hyvin paljon poistoja. Suomen sisällä tietenkin hyödynnämme konserniavustuksia. Lähtökohtaisesti johtuen summista, käytämme myös ulkopuolisia osapuolia verosuunnittelussa. Tai oikeastaan parempi termi voisi olla veroneuvonta. Hyödynnämme heidän apua niillä osa-alueilla, jotka he osaavat. Emme pyri

saamaan heidän avullaan maksimaalista verohyötyä, vaan optimoidaksemme verojen maksu.” (Talousjohtaja Y 2017)

Yritysten perimmäinen tarkoitus on tuottaa omistajilleen voittoa. Verosuunnittelu on yksi keino, jonka avulla pyritään karsimaan turhat kustannukset sekä päällekkäisyydet. Talousjohtajilla oli yhtenäiset kommentit siihen, että vierasta pääomaa tarvitaan investointeihin. Vieraan pääoman korkokustannukset vähennetään verotuksessa. Molemmat pitivät yhtiöidensä toimintaa täysin laillisen verosuunnittelun piirissä, eikä viitteitä ollut aggressiivisesta verosuunnittelusta.

3.2.2 Koron vähennysoikeuden hyödyntäminen

Korkojen vähentämisen hyödyt haastateltavilla konserneilla olivat kymmenien miljoonien eurojen luokkaa ja ne olivat merkittäviä konsernin liiketoiminnan kannalta. Täytyy huomioida, että mikäli ei olisi vähennysoikeutta, pääomavaltaisten alojen tuotto-odotusten täytyisi olla huomattavasti korkeampia. Korkojen vähennysoikeutta konsernit käyttivät rajojen sallimissa puitteissa. Asiantuntijan mukaan korkojen vähennysoikeuden yleissäännös on toiminut yleisesti ottaen hyvin. Tällä hetkellä on kuitenkin kansainvälisiä konserneita, jotka pystyvät kiertämään tämän säännöksen. Nämä konsernit saavat hyödynnettyä liian tehokkaasti vähennyskelpoiset korot.

”Aikana jolloin meillä oli vielä vanhat rakenteet ja myöskin osakaslainoja, silloin hyödynsimme niiden tarjoamaa koron vähennysoikeutta. Hyöty tästä, lasketaan useammissa miljoonissa euroissa. Nykyään hyödynnämme koron vähennysoikeutta aivan rajojen puitteessa, eikä voida puhua aggressiivisestä verosuunnittelusta. Maksamme tietenkin paljon korkoa ja verotettavaa tuloa mutta mieluiten maksaisimme valtiolle veroa, eikä pankeille ja eläkeyhtiöille korkoja.” (Talousjohtaja X 2017)

”Vähennyskelpoiset korot ovat meille todella kriittinen, jos mietimme niistä saatavaa hyötyä. Meillä on todella korkeat korkokulut suhteessa vaikkapa liikevaihtoon. Liiketoimintamme on suhteellisen ennustettavaa ja sijoittajat ovat valmiita lainaamaan meille rahaa. Pystymme vähentämään kaikki korot verotuksessa. Korkojen vähentämisen hyöty on kymmenien miljoonien luokkaa.

Mikäli ei olisi koron vähennysoikeutta, pääomavaltaisten alojen tuotto-odotusten pitäisi olla huomattavasti korkeampia.” (Talousjohtaja Y 2017)

”Nykyisessä yritysten verojärjestelmässä koron vähennysoikeuden rajoitus on yksi ihan peruselementti. Vuodesta 2014 voimaan tullut yleissäännös on toiminut hyvin, tietenkin pohditaan säännöksen toimivuutta ja edellytyksiä on edelleen kehittää sitä. Tällä hetkellä on konserneita, jotka pystyvät kiertämään korkoja rajoittavat säännökset. On kansainvälisiä konserneita, joilla on liian paljon liikkumavaraa. He pystyvät hyödyntämään liian paljon koron vähennysoikeutta erilaisilla keinoilla. VML 28 §:n tarkoituksena on kattaa kaikki ne aukot, jotka jäävät jäljelle muiden säännösten jälkeen avoimiksi. On tärkeää, että on tämän tyylinen yleinen kuvaus, jota voidaan soveltaa tietyissä tilanteissa. Meillä on esimerkkejäkin monikansallisista konserneista, joihin tätä on sovellettu. EVL 18 a §:n on tietyiltä osin väljä, eikä rajoita tarpeeksi vähennyskelpoisia korkoja. Vuonna 2018 toimeenpannaan EU-tason verodirektiivi. Tämä tarkoittaa, että korkorajoitussäännöstä täytyy muokata direktiivin mukaiseksi. Se tulee olemaan tiukempi kuin tämän hetkinen säännös, erityisesti kolmansille osapuolille maksettujen korkomenojen osalta.” (Asiantuntija Z 2017)

Asiantuntijan kommentteista käy ilmi, että uusi EU-tason verodirektiivi tullaan toimeenpanemaan vuonna 2018. Sen tarkoituksena on pyrkiä rajoittamaan varsinkin kolmansille osapuolille maksettuja korkomenoja. Direktiivin tarkoituksena on rajoittaa aggressiivista verosuunnittelua kansainvälisillä konserneilla.

3.2.3 Lainsäädännön vaikutus ja tulevaisuuden suuntaviivat

Tämän hetkinen lainsäädäntö estää hyvin aggressiivisen verosuunnittelun. Myös rajoitukset, jotka koskevat korkojen vähentämistä, rajoittavat tehokkaasti aggressiivista verosuunnittelua. Talousjohtajat olivat yhtä mieltä siitä, että lainsäädännön tulisi olla selkeää ja yhtenäistä. Suuria äkkinäisiä liikkeitä verolainsäädännössä tulisi välttää. Raportoinnin jatkuva kehitys ja avoimuus tekevät yritysten toiminnasta entistä avoimempaa. Tulevaisuudessa pyritään lisäämään yhteistyötä EU-maiden välillä. Sen lisäksi pyritään yhdenmukaistamaan verojärjestelmiä ja hankaloittamaan veroparatiisien toimintaa.

”Tällä hetkellä koron vähennysoikeuteen liittyvä lainsäädäntö ei kosketa meitä. Joitakin yrityksiä, jotka olemme ostaneet ovat käyttäneet aggressiivista verosuunnittelua. Siten olemme havainneet, että verottaja on evännyt meiltä tietyiltä osin koron vähennyskelpoisuuden. Ongelmat joiden kanssa painimme nyt eivät liity suoranaisesti koron vähennyskelpoisuuteen mutta verotuksellisiin seikkoihin kuitenkin. Ohjeistukset eivät ole selkeitä, jonka takia joudumme hakemaan ennakkopäätöksiä. Kaikkien toimijoiden alalla pitäisi olla samalla viivalla. Odotusajat ovat aivan liian pitkiä ja päätöksiä saa odottaa riippuen asiasta jopa useita vuosia. Enemmän luottamuksen suoja, jos on ollut yleisesti hyväksytty tapa tehdä asioita ja kymmenen vuotta myöhemmin päädytään aivan toisenlaiseen tulkintaan, se ei ole välttämättä oman oikeuskäsitelmän mukaista. Lainsäädäntö ja sen tulkinta riittävän selkeää ja kaikille samat pelisäännöt.”
(Talousjohtaja X 2017)

”Mielestäni nykyinen lainsäädäntö estää hyvin aggressiivisen verosuunnittelun muun muassa siirtohinnoittelun avulla. Koron vähennyskelpoisuuden rajoitukset toimivat myös hyvin. Lainsäädännön tulisi olla peruspiirteittäin selkeä. Jos verotus on alati muuttuvaa, se tekee meidän toiminnasta vaikeaa. Suomi saa krediitit verotuksen stabiiliudesta. Suuret äkkinäiset liikkeet lainsäädännössä vaikuttaa meidän toimintaan todella paljon, mitä stabiilimpi sen parempi meidän kannalta. Mielestäni yritysten maksamia veroja täytyisi katsoa hieman laajalaisemmin eikä pelkästään tuijottaa yritysveroa. Maksamme paljon veroja toiminnamme aikana, emmekä pelkästään tuloksesta. Raportoinnin kehityksen kautta yritysten toiminnasta saadaan entistä avoimempaa, joka on hyvä asia.”
(Talousjohtaja Y 2017)

”Tulevaisuudessa EU:sta tulee direktiivit, ohjeet ja kehitystyöt. Yksittäisen valtion tekemät toimet eivät paljon vaikuta, päätökset pitää tehdä yhdessä muiden valtioiden kanssa. Yhtenäiset direktiivit EU:ssa vaikeuttavat veroparatiisien toimintaa Euroopassa ja se on hyvä asia. Yleistä veronkiertosäännöstä arvioidaan ja mietitään pitääkö sitä kenties muuttaa. Siihen liittyvät päätökset tehdään seuraavien vuosien aikana. Alikapitalisointiin liittyvää säännöstä arvioitiin vuonna 2014, kun astui voimaan korkorajoitussäännös. Silloin ei pidetty tarpeellisena luoda rajoituksia siihen, eikä pidetä tälläkään hetkellä. Täytyy pitää

mielessä, miten paljon halutaan erilaisia rajoituksia. Liiallinen rajoittaminen tekee yritysten toiminnasta monimutkaista ja hankalaa.” (Asiantuntija Z 2017)

Talousjohtajat pitivät tämän hetkistä lainsäädäntöä toimivana, eikä suuremmille uudistuksille ollut heidän mielestään tarvetta. Asiantuntija painotti yhteistyön merkitystä aggressiivisen verosuunnittelun ja veronkierron estämiseksi. Valtioiden täytyy tehdä enemmän yhteistyötä ja olla entistä avoimempia, jotta saadaan kitkettä veroparatiisien toiminta.

3.3 Yhteenveto haastatteluiden tuloksista

Haastatteluista sai paljon asiantuntevaa informaatiota ja oli mielenkiintoista havaita konserneiden talousjohtajien ja veroasiantuntijan toisistaan poikkeavat ajatusmallit. Molemmat talousjohtajat olivat sitä mieltä, että verosuunnittelu on jo aikansa elänyt käsite ja nykyisin voitaisiin puhua ennemmin veroneuvonnasta. Kumpikin talousjohtaja painotti, että verosuunnittelun tarkoituksena on karsia turhaa verorasitusta aiheuttavat päällekkäisyydet. Kevyellä rakenteen suunnittelulla, jossa ensin suunnitellaan liiketoiminta ja vasta sitten mietitään verotusta, on hyvää verosuunnittelua. Kun puhe kääntyi aggressiiviseen verosuunnitteluun, molemmilla oli hyvin selkeä käsitys siitä. Keinotekoisien rakenteiden hyväksi käyttöä verosuunnittelussa vieroksuttiin sekä tulosten siirtämistä maasta toiseen ei pidetty hyvänä tapana. Pahimmassa tapauksessa aggressiivisen verosuunnittelun takia käydään pitkiä oikeudenkäyntejä verottajan kanssa vielä vuosia myöhemmin.

Mielenkiintoista oli huomata, että kummatkin konsernit käyttivät hyväkseen ulkopuolisia verokonsultteja. Verokonsultit valitaan sen mukaan, kenellä on paras osaaminen tietyllä osa-alueella. Lähtökohtaisesti verokonsultteja käytetään sen takia koska käsiteltävät summat ovat hyvin suuria. Verokonsulttien apu ja konserneiden omat päätökset mahdollistivat monia erilaisia keinoja hyödyntää verosuunnittelua. Konserneiden käyttämät keinot olivat muun muassa konserniavustukset sekä vieraan pääoman korkovähennykset. Toinen konserneista toimi hyvin pääomavaltaisella alalla, joten vähennyskelpoiset korot olivat hyvin tärkeitä heille.

Lainsäädännöstä puhuttaessa, talousjohtajat olivat yhtä mieltä siitä, että lainsäädännön tulee olla selkeä ja pelisääntöjen täytyy olla kaikilla samat. Yleisesti

nykyistä lainsäädäntöä kuvailtiin siten, että se estää hyvin aggressiivisen verosuunnittelun. Talusjohtaja Y toivoi verotuksen pysyvän mahdollisimman stabiilina ja suurien äkkinäisten lainsäädännöllisten liikkeiden pysyvän vähäisinä. Verotuksessa pitäisi myös kiinnittää huomiota enemmän yrityksen koko verojalanjälkeen, eikä vain ja ainoastaan tuijottaa tuloksesta maksettavaa veroa. Raportoinnin kehittyminen tekee yritysten toiminnasta entistä läpinäkyvämpää.

Asiantuntijan ja talusjohtajien kommentit sallittavasta verosuunnittelusta olivat hyvinkin samankaltaisia. Tiettyyn pisteeseen asti veroja voidaan vähentää, mutta niiden tarkoituksellinen kiertäminen ei ole sallittavaa. Puhuttaessa asiantuntijan kanssa korkorajoitussäännöksen toimivuudesta, tuli ilmi, ettei se välttämättä rajoita koron vähennysoikeutta tarpeeksi. Tällä hetkellä on kansainvälisiä konserneja, joilla on liikaa liikkumavaraa ja he pystyvät hyödyntämään liikaa koron vähennysoikeutta. Yleisesti voidaan todeta, että sääntely on tiukentunut vuosien mittaan. Vuonna 2018 toimeenpannaan EU tason verodirektiivi, joka tarkoittaa, että korkorajoitussäännös täytyy muokata direktiivin mukaiseksi. Tulevaisuudessa tullaan tekemään enemmän yhteistyötä Euroopan Unionin sisällä, joka tarkoittaa yhtenäisiä ohjeita ja kehitystyötä. Pitää kuitenkin muistaa, että liiallinen rajoittaminen tekee yritysten toiminnasta vaikeaa ja monimutkaista.

4. Yhteenveto ja johtopäätökset

Tässä tutkielmassa keskityttiin suomalaisten konsernien mahdollisuuksiin hyödyntää koron vähennysoikeutta yhtenä verosuunnittelun keinona. Tämän lisäksi tutkittiin lainsäädännön asettamia rajoituksia sekä koron vähennysoikeuden tulevaisuuden suuntaviivoja. Aihetta käsiteltiin tutkielmassa kirjallisuuskatsauksen avulla, jossa hyödynnettiin aikaisempia tutkimuksia koron vähennysoikeudesta. Kirjallisuuskatsauksen jälkeen muodostettiin empiirinen analyysi, jossa haastatteluiden avulla selvitettiin koron vähennysoikeuden hyötyjä, lainsäädännön rajoituksia sekä lainsäädännön tulevaisuuden suuntaviivoja.

Verosuunnittelu on hyvin suuressa roolissa kansainvälisillä konserneilla. Verosuunnittelun avulla konsernit voivat vähentää verorasitustaan huomattavasti. Kilpailun koventuessa kansainvälisesti organisaatioiden on pystyttävä löytämään ne keinot, jotka tuovat kilpailuetua. Hyvin suunniteltu ja organisoitu verosuunnittelu luo edellytyksiä selviytyä kilpailuilla markkinoilla. Konsernit pystyvät kevyillä rakenteen muutoksilla hyödyntämään verosuunnittelua, täysin lain puitteissa. Koron vähennysoikeuden hyödyntäminen on keskeinen keino konserneilla, joilla on vieraan pääomanehtoista rahoitusta. Suomen laissa EVL 18 a §, asettaa rajoitukset koron vähennysoikeudelle. Tällä hetkellä rajoituksia on kuitenkin mahdollista kiertää hyvinkin helposti, mikäli ulkomaalainen omistajataho omistaa suomalaisen konsernin. VML 28 §:n on yleinen veronkiertopykälä. Sen tarkoituksena on kattaa ne aukot, jotka jäävät muiden säännösten jälkeen avoimiksi.

Haastatteluiden perusteella selvitettiin käytännössä, kuinka konsernit hyödyntävät verosuunnittelua ja varsinkin koron vähennysoikeutta. Haastattelutulosten mukaan konsernit käyttivät hyväkseen verosuunnittelua mutta ne eivät kuitenkaan menneet omasta mielestään aggressiivisen verosuunnittelun puolelle. Koron vähennysoikeutta käytettiin hyväksi lain sallimissa rajoissa ja se osoittautuikin merkittäväksi keinoksi verosuunnittelussa. Asiantuntijan haastattelusta selvisi, että tällä hetkellä lainsäädännössä on liikaa liikkumavaraa. Kansainväliset konsernit pystyvät helposti kiertämään korkorajoitussäännökset. Lainsäädäntöä tullaan tulevaisuudessa tiukentamaan ja koron vähennysoikeutta rajoittamaan.

4.1 Tutkimuskysymyksiin vastaaminen

Tämän tutkimuksen keskeisenä tavoitteena oli pyrkiä mahdollisimman selkeästi havainnollistamaan koron vähennysoikeuden hyödyntäminen. Miten tämä yksi verosuunnittelunkeino toteutetaan ja millaisista selittävästä tekijöistä se koostuu. Päättökysymys oli selvittää mitä mahdollisuuksia koron vähennysoikeus tarjoaa konserneille Suomen lainsäädännön puitteissa? Päättökysymyksen lisäksi asetettiin kaksi alakysymystä, joiden avulla pyritään vastaamaan päättökysymykseen.

Alakysymys 1: Kuinka Suomen lainsäädäntö vaikuttaa konsernien koron vähennysoikeuteen?

EVL 18 a § rajoittaa korkojen vähennysoikeutta. Tässä säännöksessä korot ovat vähennyskelpoisia silloin, kun ne riippuvat tuloksesta. Tämän säännöksen voimaantulo on hillinnyt aggressiivista verosuunnittelua, mutta kuitenkin tämän säännöksen kiertäminen onnistuu kansainvälisiltä konserneilta, kun muodostetaan omistuspohja siten, että korkokulut ohjautuvat ulkomaille. Toinen tutkielmassa käsitelty säännös, yleinen veronkiertosäännös VML 28 §, jonka tarkoitus on paikata muiden verosäännösten vajavaisuutta. Vaikka tämän yleisen säännöksen rajat ovat joustavia, on sen pystynyt hillitsemaan veronkiertoa ja turvaamaan Suomen veropohjaa. Toisaalta Nykänen (2016) on kuvaillut aikaisemmassa tutkimuksessaan, kyseistä säännöstä joustavaksi normiksi ja sen soveltamisen rajat eivät ole tarpeeksi selkeät, josta on aiheutunut paljon rajanveto-ongelmia.

Alakysymys 2: Mihin suuntaan lainsäädäntöä tulisi kehittää tulevaisuudessa?

Suomen verojärjestelmän toimivuutta on arvioitu ja valtiovarainministeriön työryhmän keskeisenä arvioinnin kohteena on ollut korkovähennysrajoituksen toimivuus. (Valtiovarainministeriö 2017) Korkojen kautta tapahtuva verosuunnittelu voi kaventaa Suomen veropohjaa, jonka suojaaminen on erityisen tärkeää kiristyvässä taloustilanteessa (Äimä 2011). Aggressiivista verosuunnittelua tullaan jatkossa torjumaan rajoittamalla koron maksajan oikeutta vähentää korkomenoja. Tätä varten

on luotu BEPS-hanke, jonka tarkoituksena on kehittää kansainvälisiä verotuksen pelisääntöjä sekä veronkiertoa rajoittava direktiivi. (Nykänen 2016, 38)

Asiantuntijan haastattelusta käy ilmi, että tämän hetkinen lainsäädäntö ei rajoita tarpeeksi kattavasti esimerkiksi koron vähennysoikeutta. Yksittäisen valtion tekemät toimet eivät auta, vaan päätökset pitää tehdä yhdessä muiden valtioiden kanssa. Tulevaisuudessa EU luo yhteisiä direktiivejä ja ohjeita sekä edistää yhteistyötä jäsenmaiden välillä. Vuonna 2018 toimeenpannaan EU tason verodirektiivi, jonka tarkoituksena on nimenomaan rajoittaa koron vähennysoikeutta. Tämä verodirektiivi sisältää useita erilaisia säännöksiä, jotka tulevat muuttamaan verolainsäädäntöä. Direktiivin perimmäinen tarkoitus on estää veronkiertoa sekä rajat ylittävää aggressiivista verosuunnittelua.

Pääkysymys: Mitä mahdollisuuksia koron vähennysoikeus tarjoaa Suomen lainsäädännön puitteissa?

Suomessa kansainväliset konsernit toteuttavat rahoitusjärjestelyitä, joissa käytetään koron vähennysoikeutta olennaisena osana verosuunnittelua. Tällä konsernien on mahdollista siirtää varoja kevyemmän verotuksen maihin, tämä edellyttää kuitenkin sitä, että konsernin emoyhtiö sijaitsee jossakin kevyemmän verotuksen valtiossa. Näin ollen vain Suomessa toimivat konsernit eivät voi hyödyntää koron vähennysoikeutta yhtä tehokkaasti kuin kansainvälisesti toimivat konsernit. Korkeiden vähennysoikeutta koskeva korkorajoitussäännös koskee vain etuyhteyskorkoja ja mikäli näitä ei ole yhtiö voi vähentää verotuksessa kaikki korkokulut.

Verokonsulttien avulla rakennetaan mahdollisimman tehokas rahoitusrakenne, joka mahdollistaa korkojen vähentämisen. Verokonsulttien käyttö konserneissa on yleistä, koska hyväksyttävän verosuunnittelun ja aggressiivisen verosuunnittelun raja on häilyvä. Haastatteluista käy ilmi, että verosuunnittelun pitää olla tarkkaan harkittua tai pahimmassa tapauksessa joutuu käymään verottajan kanssa pitkiä oikeuskäsittelyjä vielä vuosia tapahtumien jälkeen.

4.2 Johtopäätökset

Tämä tutkielma osoittaa koron vähennysoikeuden hyödyntämisen mahdollisuudet sekä lain asettamat rajoitukset toiminnalle. Tutkielma tuo myös esiin tulevaisuuden suuntaviivoja sekä erityisesti sitä, mihin suuntaan koron vähennysoikeuden rajoituksia ollaan kehittämässä. Kirjallisuuskatsauksen perusteella verosuunnittelua voidaan kuvailla seuraavan laiseksi toiminnaksi, sen tavoitteena on verojen maksun minimointi lain sallimissa rajoissa ja pyrkiä vaikuttamaan omistajien voiton määrään (Virtanen 2002, 74). Lain puitteissa jokaisella on oikeus pyrkiä minimoimaan verorasitustaan. Aina verovelvollisen oikeusturva ei kuitenkaan toteudu ja se saattaa johtaa ongelmatilanteisiin. Verosuunnittelu on pitkälle vietyä ja monimutkaista toimintaa, jossa lainsäädäntöympäristön tunteminen on elintärkeää. (Syrjä 2010, 55) Aikaisemmassa tutkimuksessaan Nykänen (2016) kommentoi seuraavasti, hyvä verojärjestelmä ei luo kannustimia veron kiertämiselle eikä laajamittaiselle ja vahingolliselle verosuunnittelulle.

Konsernien talousjohtajien haastatteluista saaduissa tuloksissa oli havaittavissa samankaltaisia kommentteja kuin aikaisemman tutkimuksen Egger et al. (2010) mukaan velan korkojen vähennysmahdollisuus verotuksessa kannustaa nostamaan velan vipuvaikutusta optimaalista tasoa korkeammalle. Verosuunnittelu tiettyyn pisteeseen asti on sallittua, kunhan pysytään lain asettamien rajoitusten puitteissa. Keinotekoisien rakenteiden avulla suoritettava verosuunnittelu ei ollut talousjohtajien mielestä suotavaa. Se ei ole hyväksyttävää, eikä siitä seuraa muuta kuin ongelmia. Yhteisillä pelisäännöillä yritykset voivat kilpailla tasavertaisesti keskenään.

Korkojen vähennysoikeutta on rajoitettu monissa valtioissa, tämän saavuttamiseksi käytetään yleisesti joko alikapitalisointisäännöksiä tai suoraan korkovähennysoikeuteen liittyviä rajoituksia. Suomessa korkojen vähennysoikeus on ollut vuosi kausia hyvin liberaalia. Keskeisin säännös meillä on ollut EVL 18 a §, jossa rajoitetaan korkojen vähennysoikeutta. (Knuutinen 2014) Kyseinen korkomenojen vähennysoikeutta rajoittava säännös on jossakin määrin hillinnyt kansainvälisten konsernien korkoihin perustuvaa verosuunnittelua. Olisikin hyvin tärkeää saada seurantatietoa sääntelyn toimivuudesta ja arvioida sen toimivuutta (Nykänen 2016)

Asiantuntijan kommentit tukivat kirjallisuudesta esiin nousseita tietoja. Asiantuntijan mukaan Suomessa on tiedostettu, että tällä hetkellä korkojen vähennysoikeutta

rajoittava lainsäädäntö, antaa liikaa pelivaraa. Asiantuntijan mukaan on kansainvälisiä konserneja, jotka pystyvät hyödyntämään vähennysoikeutta liian paljon. Suomen korkorajoitussäännöstä tullaan muuttamaan vuonna 2018 ja se tulee olemaan yhdenmukainen EU tason direktiivin kanssa. Direktiivillä tullaan rajoittamaan kolmansille osapuolille maksettuja korkomenoja sekä kontrolloida korkojen vähennysoikeutta. Uuden veronkiertodirektiivillä pyritään estämään veronkiertoa ja aggressiivista verosuunnittelua. Tulevaisuudessa tullaan myös tekemään enemmän yhteistyötä muiden EU:n jäsenmaiden kanssa ja pyrimme luomaan yhdenmukaiset säännöt kaikille jäsenmaille.

Tutkielmassa saavutettiin selkeät tulokset ja vastaukset tutkimuskysymyksiin. Verosuunnittelu elää omanlaistansa murrosta ja Suomen verojärjestelmä on tarkkailun alaisena. Tulevaisuudessa tullaan rajoittamaan verosuunnittelua ja sen eri keinoja. Valtiot tulevat tekemään yhä enemmän yhteistyötä ja veroparatiisien toimintaa pyritään vähentämään. Organisaatioiden tulee miettiä tarkkaan verosuunnittelua ja sen hyödyntämistä. Verosuunnittelu on ollut esillä mediassa hyvinkin paljon ja tätä kautta se on ollut myös kansalaisten kiinnostuksen kohteena. Epäeettinen verosuunnittelu voi aiheuttaa yrityksille monia muitakin ongelmia kuin pelkästään imago tappiot.

4.3 Luotettavuuden arviointi ja jatkotutkimusaiheet

Tuloksiin kannattaa suhtautua varovaisesti, sillä empiirisessä analyysissä on haastateltu vain kahta konsernin talousjohtajaa. Heidän kommenttinsa verosuunnittelusta ja koron vähennysoikeudesta edustavat vain näitä konserneja. Luotettavampia tutkimustuloksia olisi mahdollista saavuttaa laajemmalla haastattelututkimuksella, jossa on eri kokoisia Suomessa toimivia konserneita.

Tutkielman tuloksia voivat hyödyntää suomalaiset konsernit, jotka eivät vielä käytä hyväkseen koron vähennysoikeutta verosuunnittelussa. Tämän lisäksi tuloksista on myös apua konserneille, jotka jo hyödyntävät vähennysoikeutta mutta haluavat tietää tulevaisuuden suuntaviivoja sekä arvioida miten se mahdollisesti vaikuttaa heidän toimintaansa.

Jatkotutkimuskysymykset voisivat liittyä uuteen verodirektiiviin, jonka toimeenpaneminen aloitetaan vuonna 2018. Miten direktiivi vaikuttaa Suomen

verojärjestelmään? Kuinka paljon se rajoittaa koron vähennysoikeutta ja miten paljon se vaikuttaa Suomessa toimiviin konserneihin?

Lähdeluettelo

Alasuutari, P. (1999) Laadullinen tutkimus. 3.uud.p. Vastapaino, Tampere.

Arén, H. (2016) Mitä on välirahoitus. [Verkkoartikkeli]. [Viitattu 3.11.2017]. Saatavilla <http://blog.groundfunding.fi/2016/05/12/mita-on-valirahoitus/>

Arena, M. & Roper, A. (2010) The Effect of Taxes on Multinational Debt Location. [Verkkoartikkeli]. [Viitattu 19.11.2017] Saatavilla <https://poseidon01.ssrn.com/delivery.php?ID=368001093110095119003031017075014085042059070013063074028008085113118015123127110005124031048107005109046064028006079099125118062013094005002087107006078095000073017041075084015083104099096089087116078075031097101064097016120110092004105069074097078&EXT=pdf>

KPMG. (2016) Elinkeinoverotus. 1.p. Helsinki, Edita Publishing.

Egger, P., Eggert, W., Keuschnigg, C. & Winner, H. (2010) Corporate taxation, debt financing and foreign-plant ownership. European Economic Review 54 pp.96-107. [Verkkoartikkeli]. [Viitattu 19.11.2017]. Saatavilla <https://www.alexandria.unisg.ch/51219/1/EER2010EggerEggertKeuschniggWinner.pdf>

Englund, T., Prepula, E., Riistama, V. & Tuokko, Y. (2005) Konsernitilinpäätös kirjanpitolaian mukaan. Juva, WSOY

Eskola, J. & Suoranta, J. (1998) Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 1.p. Jyväskylä, Gummerus.

Eskola, J. & Suoranta, J. (2003) Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 6.p. Jyväskylä, Gummerus.

Finnwatch. (2017) Suositukset yritysten aggressiivisen verosuunnittelun torjumiseksi. [Verkkoartikkeli]. [Viitattu 03.12.2017] Saatavilla https://www.finnwatch.org/images/pdf/Verosuosituksset_final.pdf

Finnwatch. (2017) Yritysten aggressiivinen verosuunnittelu rehoittaa - Suomen verolaeissa paljon korjattavaa. [Verkkoartikkeli]. [Viitattu 14.10.2017] Saatavilla

<https://www.finnwatch.org/fi/uutiset/432-yritysten-aggressiivinen-verosuunnittelu-rehottaa---suomen-verolaeissa-paljon-korjattavaa>

Helminen, M. (2016) Kansainvälinen verotus. Helsinki, Talentum Media

Helminen, M. (2014) Mahdollistaako VML 31 § etuyhteyslainan uudelleenluokittelun ilman VML 28 §:n tukea?. Defensor Legis N:o 1/2014. [Verkkoartikkeli]. [Viitattu 19.11.2017] Saatavilla https://www.edilex.fi/defensor_legis/12616.pdf

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2009) Tutki ja kirjoita. 15.uud.p. Helsinki, Tammi.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. (2001) Tutkimushaastattelu. Helsinki, Yliopistopaino.

Ikäheimo, S., Malmi, T. & Walden, R. (2012) Yrityksen laskentatoimi. 5.uud.p. Helsinki, Sanoma Pro.

Isomaa-Myllymäki, A. (2014) Konsernin sisäisen rahoituksen markkinaehtoisuus: Rahoitusrakenne ja uudelleenluokittelu. Verotus 1/2014, pp 72-85.

Kananen, J. (2014) Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylä, Suomen yliopistopaino.

Karjalainen, J. & Raunio, M. (2007) Siirtohinnoittelu. Juva, WSOY.

Kinnunen J., Leppiniemi, J., Laitinen, E., Laitinen, T. & Puttonen, V. (2010) Avain laskentatoimeen ja rahoitukseen. 4p. Keuruu, AYY-palvelut

Keskuskauppakamari. (2010) Yritysverotus – Kilpailukykyä ja kasvua. Helsinki, [Verkkoartikkeli]. [Viitattu 09.12.2017]. Saatavilla https://kauppakamari.fi/wp-content/uploads/2012/01/Veroselvitys2010_web.pdf

Knuutinen, R. (2014) Verotus ja yrityksen yhteiskuntavastuu. Helsinki. Lakimiesliitto

Knuutinen, R. (2017) Hyvät pahat verot. Jyväskylä. [Verkkokirja]. [Viitattu 26.10.2017]. Saatavilla <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789522914132>

Kosonen, K. (2013) Veroparatiisit, verosuunnittelu ja veronkierto. [Verkkoartikkeli]. [Viitattu 19.10.2017]. Saatavilla <http://www.taloustieteellinenyhdistys.fi/wp-content/uploads/2014/09/Kosonen.pdf>

- Leppiniemi, J. (2005a). Muuttuneet lait, kirjanpidon ja verotuksen kytkeytyminen. Verotus-lehti, 1/2005, s. 4-12
- Leppiniemi, J. (2005b) Rahoitus. 4.uud.p. Helsinki, WSOY
- Leppiniemi, J. & Walden, R. (2016) Tilinpäätös- ja verosuunnittelu. Helsinki, Talentum media.
- Martikainen, M. & Martikainen, T. (2009) Rahoituksen perusteet. 7.uud.p. Helsinki, WSOY
- Metsämuuronen, J. (2008) Laadullisen tutkimuksen perusteet. 3.uud.p. Helsinki, International Methelp.
- Mills, L. (1996) Corporate tax compliance and financial reporting. National Tax Journal, Vol 49 no.3. pp.421-35
- Modigliani, F. & Miller, M. (1958) The cost of capital, corporation finance and the theory of investment.
- Myers, S. & Majluf, N. (1984) Corporate financing and investment decisions when firms have information that investors do have. Journal of Financial Economics
- Myrsky, M. & Linnakangas, E. (2009) Kansainvälinen henkilö- yritysverotus. 2.uud.p. Keuruu, Talentum.
- Mähönen, J. & Villa, S. (2006) Osakeyhtiö 2, pääomarakenne ja rahoitus. Porvoo, WSOY.
- Niskanen, J. & Niskanen, M. (2007) Yritysrahoitus. 5.uud.p. Helsinki, Edita publishing
- Nykänen, P. (2016) Korkojen vähennyskelpoisuus verosuunnittelun välineenä ja mahdollisuudet puuttua ilmiöön. Edilex 30.06.2017. [Verkkoartikkeli]. [Viitattu 23.10.2017]. Saatavilla <https://www.edilex.fi/artikkelit/16625.pdf>
- Penttilä, S. (1998) Verotus tietoyhteiskunnassa. Helsinki. [Verkkokirja]. [Viitattu 30.11.2017]. Saatavilla <https://media.sitra.fi/2017/02/27173738/sitra181-2.pdf>
- Penttilä, S. (2016) Korkojen vähennyskelpoisuus kiinteän toimipaikan verotuksessa – KHO: N ratkaisu 2016:71 ja 2016:72 ja niiden analyysi. [Verkkoartikkeli]. [Viitattu 22.11.2017] Saatavilla <https://www.edilex.fi/artikkelit/16613.pdf>

Sarajarvi, A. & Tuomi, J. (2002) Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä, Tammi.

Syrjä, P. (2010) Pienten osakeyhtiöiden verosuunnittelu-empirinen tutkimus. Väitöskirja. Lappeenrannan teknillinen yliopisto, kauppatieteellinen tiedekunta

Sørensen, P. (2014) Taxation and the optimal constraint on corporate debt finance. [Verkkoartikkeli]. [Viitattu 22.11.2017] Saatavilla https://www.sbs.ox.ac.uk/sites/default/files/Business_Taxation/Docs/Publications/Working_Papers/series-14/WP1427.pdf

Valtiovarainministeriö. (2017) Suomi torjuu veronkiertoa kansainvälisellä yhteistyöllä. [Verkkoartikkeli]. [Viitattu 09.12.2017] Saatavilla http://vm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/suomi-torjuu-veronkiertoa-kansainvalisella-yhteistyolla

Valtiovarainministeriö. (2017) BEPS-toimenpiteiden taloudellisten vaikutusten arviointiraportti. [Verkkodokumentti]. [Viitattu 27.11.2017] Saatavilla http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80072/26_2017_BEPS_arviointiraportti.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Verohallinto. (2017a) Korkovähennysoikeuden rajoitukset elinkeinotoiminnassa. [Verkkodokumentti]. [Viitattu 28.10.2017]. Saatavilla https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48475/korkovahennysoikeuden_rajoitukset_elink/

Verohallinto. (2017b) Verosuunnittelua vai veron kiertämistä. [Verkkodokumentti]. [Viitattu 1.11.2017]. Saatavilla https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/49027/verosuunnittelua_vai_veron_kiertamist/

Verohallinto. (2017c) KHO-ratkaisujen vaikutus debt push down -järjestelyjen korkokulujen vähennysoikeuteen. [Verkkodokumentti]. [Viitattu 28.10.2017]. Saatavilla https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/verohallinnon_esittely/uutiset/uutiset/2016/khoratkaisujen_vaikutus_debt_push_down/

Verohallinto. (2017d) Korkovähennysoikeuden rajoitukset elinkeinotoiminnassa. [Verkkodokumentti]. [Viitattu 20.10.2017]. Saatavilla https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48475/korkovahennysoikeuden_rajoitukset_elink/

Verohallinto. (2017e) Verosuunnittelua vai veron kiertämistä. [Verkkodokumentti]. [Viitattu 20.10.2017] Saatavilla https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/49027/verosuunnittelua_vai_veron_kiertamist/

Virtanen, A. (2002) Laskentatoimi ja moraali. Väitöskirja. Jyväskylän Yliopisto.

Äimä, K. & Kujanpää, E. (2013) Kasvuyrityksen kansainvälinen tuloverotus. Helsinki. Kauppakamari. [Verkkodokumentti]. [Viitattu 04.12.2017] Saatavilla <https://kauppakamaritieto-fi.ezproxy.cc.lut.fi/fi/s/ak/kirjat/kasvuyrityksen-kansainvalinen-tuloverotus-2013/esipuhe/?coll=1>

Äimä, K. (2011) Koron vähennysoikeus elinkeinoverotuksessa ja siirtohinnoittelussa. Lakimies 7–8/2011 s. 1541–1552

Äimä, K. (2013) Kasvuyrityksen kansainvälinen tuloverotus. [Verkkokirja]. [Viitattu 23.10.2017] Saatavilla <http://kauppakamaritieto.fi.ezproxy.cc.lut.fi/fi/s/ak/kirjat/kasvuyrityksen-kansainvalinen-tuloverotus-2013/2-oman-ja-vieraan-paaoman-verotus/>

Liitteet

Liite 1: Haastattelukysymykset konserneille

Taustatiedot:

Oma asemanne yrityksessä?

Minkälainen on koulutustaustanne?

Kauanko olet työskennellyt oman alanne tehtävissä?

Verosuunnittelu käytännössä:

Mitä verosuunnittelu mielestänne tarkoittaa?

Minkälaista on hyvä verosuunnittelu?

Miten useita erilaisia verosuunnittelukeinoja teillä on käytössä?

Käytättekö verosuunnittelussa apuna muita osapuolia?

Koron vähennysoikeuden hyödyntäminen:

Kuinka teidän yrityksessä hyödynnetään verosuunnittelua?

Missä mittakaavassa hyödynnätte koron vähennysoikeutta?

Kuinka paljon saatte vähennettyä verorasitusta korkojen vähentämisen avulla?

Suomen lainsäädännön rajoitukset:

Millä tavalla otatte huomioon Suomen lainsäädännön?

Rajoittaako Suomen lainsäädäntö koron vähennysoikeutta tehokkaasti?

Mihin suuntaan teidän mielestä lainsäädäntöä tulisi kehittää?

Liite 2: Haastattelukysymykset asiantuntijalle

Taustatiedot:

1. Oma asemanne yrityksessä?
2. Minkälainen on koulutustaustanne?
3. Kauanko olet työskennellyt oman alan tehtävissä?

Koron vähennysoikeuden hyödyntäminen:

1. Mitä olette mieltä verosuunnittelusta, jossa pyritään minimoimaan mahdollisimman paljon verojen maksua?
2. Mitä olette mieltä koron vähennysoikeuden hyödyntämisestä?
3. Saavatko kansainväliset yritykset mielestänne liikaa hyötyä koron vähennysoikeudesta?

Suomen lainsäädännön rajoitukset:

1. Antaako Suomessa VML 28 § riittävän tarkan kuvauksen, mikä luokitellaan veronkierroksi?
2. Rajoittaako EVL 18 a § tarpeeksi selkeästi korkojen vähennysoikeutta?
3. Miten hyvin teidän mielestänne Suomen lainsäädäntö rajoittaa verosuunnittelua ja koron vähennysoikeutta?

Tulevaisuuden suuntaviivat:

1. Mihin suuntaan lainsäädäntöä tulisi kehittää verosuunnittelua silmällä pitäen?
2. Pitäisikö mielestänne arvioida EVL 18 a § sääntelyn toimivuutta?
3. Pitäisikö teidän mielestä VML 28 § kehittää, jotta aggressiivinen verosuunnittelu vähenisi?
4. Pitäisikö Suomen verolainsäädännössä olla varsinaista alikapitalisointia koskeva erityissäännös?